

ŠTIVAN - Na 6. strani
Papirnica Burgo
danes spet odprta
Vodstvo danes na srečanju v Rimu

BRDA - Na 15. strani
Na medanskem griču
kopica ledinskih imen
Nova knjiga Vlada Klemšeta

ŠPORT - Na 21. strani
Učiteljici je London
spremenil življenje
»Coach« oziroma trenerka Damiana Krajc

STATISTIČNA RAZISKAVA - V Furlaniji Julijski krajini veliko ljudi tudi poslušajo radio

Zvesti tiskani besedi

TRST - 4. decembra v dražbeni hiši Stadion
Naprodaj številne
slovenske umetnine

TRST - Vneti ljubitelji knjig, redni bralci dnevnikov in zvesti radijski poslušalci. To je slika, ki izstopa iz statističnih podatkov Furlanije-Juljske krajine za preteklo leto na osnovi raziskave Regione in cifre (Dežela v številkah). Prebivalci naše dežele so na državni ravni največji bralci knjig. Nekaj nad 53 odst. občanov je v letu 2014 prebralo vsaj eno knjigo, medtem ko znaša povprečje na italijanskem nivoju 41,1 odst. Zelo priljubljeno občilo je radio, ki ga dnevno poslušajo 65 odst. ljudi, nekaj manj kot na Tridentinskem-Južnem Tirolskem, ki je glede zvestobe radiu prva dežela v Italiji.

V bocenski in tridentinski pokrajini so na prvem mestu tudi glede branja dnevnikov. Za nekaj deset odstotka so v lanskem letu prehiteli našo deželo, kjer 64,3 odst. vsak dan poseže po vsaj enem tiskanem dnevniku. Zanimivo, da sta glede radija in dnevnikov na vrhu državne lestvice dve deželi z močno navzočnostjo narodnih manjšin.

Na 4. strani

RUSIJA-TURČIJA
Po zaostitvi
spravljujejša
stališča

ANKARA/MOSKVA - Turčija in Rusija sta po torkovi sestrelitvi ruskega vojaškega letala ob turško-sirski meji včeraj poudarili, da ne želita zaostrovanja medsebojnih odnosov. Turški predsednik Recep Tayyip Erdogan je obenem zatrdil, da bo Turčija vedno branila svoje meje. Ruski zunanji minister Sergej Lavrov pa je napovedal "resno prevrednotenje" vezi s Turčijo in dejal, da napad na letalo spominja na načrtovano provokacijo.

Na 2. strani

FOLJAN - Poskus umora in rop

30-letnika napadla
s sekiro in kosirjem

14

Roparja prijeli
ob izhodu iz lekarne

Na 6. strani

Dežela se je angažirala
za Stadion 1. maj

Na 7. strani

Zgodba o stricu,
ki je umrl v vojni

Na 11. strani

Prijeli tatova, ki sta
kradla na parkiriščih

Na 14. strani

Tržačanki uspel
jadralni »triplete«,
zdaj še OI Rio 2016

Na 20. strani

TRST - Številne pobude ob mednarodnem dnevu

Vsi skupaj in odločno
proti nasilju nad ženskami

TRST - Devetnajst odstotkov žensk je na lastni koži že preizkusilo kako obliko nasilja v družinskem krogu, v Italiji je femicid na žalost še vedno razširjen pojav. Na to so opozarjali ob včerajšnjem mednarodnem dnevu boja proti nasilju nad ženskami, tržaška univerza je predstavila svoje pobude na tem področju. Dijaki in drugi Tržačani pa so z 90-metrskim transparentom korakali po mestu in dali vedeti, da jim ni vseeno: nasilje nad ženskami ni dopustno, ženske raje obdarujemo s cvetjem, so med drugim pozivali. Občina Trst pa je predstavila temu namenjeno stran na Facebooku.

Na 10. strani

Pred pariško
podnebno konferenco

4

SIRIJA - Po sestrelitvi ruskega letala včeraj nekoliko spravljeviši toni

Ankara in Moskva nočeta preveč zaostrovanje odnosov

Rusija bo v oporišču Hmeimim v Siriji namestila protiletalski sistem z dolgim dosegom

ANKARA/MOSKVA - Turčija in Rusija sta po torkovi sestrelitvi ruskega vojaškega letala ob turško-sirski meji včeraj poudarili, da ne želita zaostrovanje medsebojnih odnosov. Turški predsednik Recep Tayyip Erdogan je obenem zatrdil, da bo Turčija vedno branila svoje meje. Ruski zunanji minister Sergej Lavrov pa je napovedal "resno prevrednotenje" vezi s Turčijo.

Suhoj Su-24, ki je bil na misiji na severu Sirije, je v torek sestrelil turški lovec F-16. Turčija trdi, da je rusko letalo kršilo turški zračni prostor, medtem ko Rusija vztraja, da je bilo ves čas v sirskem zračnem prostoru. To je včeraj poudaril tudi preživeli pilot in dodal, da s turške strani pred sestrelitvijo ni prišlo nobeno opozorilo. Pilot Konstantin Murahtin je še povedal, da rusko letalo nikakor ni moglo kršiti turškega zračnega prostora, saj v njem ni bil "niti sekunde". »Tako na zemljevidu kot na tleh sem lahko jasno videl, kje je meja in kje sva midva,« je pojasnil pilot. Ruske oblasti so sporočile, da so pilota rešile specialne enote, operacija pa je trajala 12 ur. Za zdaj ni jasno, kaj se je zgodilo s truplom njegovega kopilota, ki so ga ustrelili uporniki, potem ko se je izstrelil iz letala.

Turška televizija Fox je medtem objavila zvočni posnetek, na katerem je po njihovih trditvah slišati opozorila pilotov turških lovcev ruskega suhoja, preden so ga sestrelili. Verodostojnost posnetka še ni bila potrjena. Neimenovani ameriški predstavnik pa je dejal, da ZDA verjamejo, da je Turčija rusko vojaško letalo sestrelila, ko so je to nahajalo v sirskem zračnem prostoru, vendar po tistem, ko je na kratko vstopilo v turški zračni prostor.

»S Turčijo se ne nameravamo bojevati, naš odnos do turškega naroda se ni spremenil,« je zatrdil Lavrov, ki je zaradi incidenta odpovedal predvideni obisk v Ankari. Dejajle še, da napad na letalo spominja na načrtovano provokacijo.

Erdogan pa je v govoru v Istanbulu zatrdil, da Turčija nima namena zaostrovanje incidenta temveč le brani svojo varnost. A v isti sapi je dodal: »Nihče ne more pričakovati, da bomo molčali, ko sta kršeni naša obmejna varnost in naša suverenost.« Turški predsednik je tudi zavrnil ruske trditve, da je bilo letalo na misiji proti džihadistom Islamske države na severu Sirije. Po njegovih besedah tam živijo pripadniki turkmenske manjšine: »Na območju Bajrbcucak, kjer živijo Turk-

Sestreljeno rusko letalo se je raztreščilo na sirsko ozemlje; tudi ZDA verjamejo, da je bilo zadeto v sirskem zračnem prostoru, vendar po tistem, ko je na kratko vstopilo v turški zračni prostor

ANSA

meni, ni elementov IS.«

Turški premier Ahmet Davutoglu pa je pojasnil, da je bilo rusko letalo, ki je kršilo turški zračni prostor, sestreljeno, ker je predstavljalo grožnjo. Ob tem se je zavzel za zmanjšanje napetosti z Rusijo, ki je pomembna trgovinska partnerka Turčije.

Moskva je po incidentu že napovedala, da bo v letalskem oporišču Hmeimim v Siriji namestila rakete S-300 in S-400. Raketni sistem S-400 je ruski protiletalski sistem z dolgim dosegom, ki se uporablja tudi proti manevrirnim in balističnim raketam. Gre za nadgradnjo S-300, katerega namestitev je napovedal ruski predsednik Vladimir Putin. »Želim poudariti, da se bomo z vso resnostjo odzvali na to, kar se je zgodilo, in vsa sredstva bodo uporabljena za zagotovitev varnosti,« je po poročanju ruske tiskovne agencije Tass še pripomnil prvi mož Rusije.

Pred turškim veleposlaništvom v Moskvi se je včeraj zbralo nekaj sto mladih aktivistov, ki so nosili transparente s protiturško vsebino, vzklikali gesla proti turškemu predsedniku Erdoganu in zgradbo obmetavali s kamni in jajci. Pri tem so razbili več oken. Policija jih je pozvala, naj prenehajo, vendar ni posredovala.

STA/M.M.

RUSIJA - Energetski velikan Gazprom včeraj ustavil dobavo

Nič več plina Ukrajini

Prekinitev do novega plačila - Ukrajina ima trenutno plina dovolj, v težavah pa je s premogom

Plinovod ruskega energetskega velikana Gazprom

ARHIV

MOSKVA - Ruski energetski velikan Gazprom je ustavil dobavo plina Ukrajini, potem ko Kijev ni zagotovil vnaprejšnjega plačila za dobavo novih količin. Moskva je sicer Ukrajini zmanjšala tudi dobavo premoga.

Prvi mož Gazproma Aleksej Miller je včeraj pojasnil, da so Ukrajini dobavili vse količine plina, ki ga je država plačala, novih vnaprejšnjih plačil pa ni bilo. »Zato smo do prejema novega plačila ustavili dobavo plina Ukrajini,« je dejal. Poteza je bila sicer pričakovana, potem ko je Ukrajina sporočila, da trenutno ne potrebuje dodatnih količin ruskega plina. Ukrajinsko plinsko podjetje Naftogaz je namreč obelodanilo, da ima dovolj zaloga in da novih trenutno ne potrebuje.

Miller je sicer opozoril, da bo zavrnitev novih količin ruskega plina pred prihajajočo zimo ustvarila resno tveganje za zanesljiv tranzit plina prek Ukrajine do Evrope in za dobavo plina ukrajinskim prebivalcem.

Rusija in Ukrajina se sicer glede dobave plina že nekaj časa vrtita v krogu, zaradi česar je bila dobava že večkrat prekinjena. Septembra sta državi po več mesecih trdih pogajanj dosegli dogovor glede cene (232 dolarjev za 1000 kubičnih metrov) in dobave plina za prihajajočo zimo in Gazprom je oktobra od ruskega plina močno odvisni Ukrajini začel dobavljati plin. Dogovor je vključeval določilo, da bo Ukrajina za ruski plin plačala vnaprej. Nov krog pogajanj med Mosko in Kijevom glede cen plina je sicer predviden za december 2016.

Medtem je Ukrajina bolj zaskrbljena zaradi zmanjšanja dobave ruskega premoga. V roku enega meseca bo namreč približno 40 odstotkov ukrajinskih termoelektrarn ostalo brez premoga, če ga ne bo mogoče zagotoviti drugje, je povedal izvršni direktor ukrajinske družbe Ukrenergo Vsevolod Kovalčuk.

Po poročanju ruskih medijev se je Rusija za zmanjšanje dobave premoga Ukrajini odločila v torek. (STA)

IZPOSOJENI KOMENTAR

Putin ne odpušča

LJUBLJANA - Še v torek zjutraj je bilo videti, kakor da je "naša" stran v sedanjem spopadu civilizacij končno prišla toliko k pameti, da je pozabila na stare, manj pomembne zamere in se odločila družno obračunati z islamskimi skrajneži. Pravzaprav so ti v zadnjem času storili vse, da bi "nas" ponotili.

Pojavili so se zametki mednarodne koalicije, kakor jo je bil po vzoru nekdanjega skupnega protifašističnega boja predlagal ruski predsednik Vladimir Putin. Francozi in Rusi so začeli usklajevati napade na skrajneže, francoski predsednik Francois Hollande, ki je še pred kratkim govoril, da z Rusijo ni mogoče sodelovati, pa se je celo napotil v Moskvo, da bi to novo zaveznitvo tudi uradno potrdil.

Potem je bilo v torek vsega konec, ko so turška vojaška letala v bližini sirsko-turške meje sestrelili

la ruski bombnik, z njim vred pa se je razblinila tudi utvara, da so se v boju proti skupnemu sovragu uspele zediniti velike sile.

Po Putinovih besedah je Turčija s tem "zahrbtnim napadom" dokazala, da je "podpornica teroristov", saj jim zaradi donosnih poslov z njihovo nafto nudi "oboroženo zaščito". O konkretnih protitukrepih ruski predsednik ni govoril, dejal je le, da bo imela sestrelitev resne posledice na rusko-turške odnose, tisti, ki se jim je dolgoletnemu voditelju Rusije uspele zameriti do zdaj, pa vedo, da ne odpušča. To lahko naredi Bog, je Putin izjavil pred kratkim. Njegova naloga je zgolj ta, da preden pošlje vse teroriste in njihove podpornike.

Boris Čibej/Delo

KOMISIJA EU - Dobava plina

V Bruslju niso (še) zaskrbljeni

BRUSELJ - Evropska komisija ni posebej zaskrbljena zaradi toka plina iz Rusije v Ukrajino, je poudarila govorka komisije za energijo Anna-Kaisa Itkonen v odzivu na sporočilo Gazproma, da so ustavili dobavo plina Ukrajini. »Tok plina v EU je normalen,« je zagotovila.

Šef Gazproma Aleksej Miller je opozoril, da je začela Ukrajina že pred vrhuncem zime črpati plin iz podzemnih zaloga, ki niti niso zadostno napolnjene. Posvaril je tudi, da zavrnitev nakupa ruskega plina ustvarja resna tveganja za zanesljiv tranzit plina v Evropo in tudi za oskrbo Ukrajincev v prihajajoči zimi.

V komisiji so v odziv na ta opozorila pojasnili, da so zaloge plina trenutno pri 16,5 milijarde kubičnih metrov, kar je enako kot lani ob tem času, ter da Ukrajina uporablja svojo lastno proizvodnjo in plin iz Slovaške. K temu so še dodali, da so bile vremenske razmere novembra milejše kot običajno, tako je bila potrošnja manjša.

Vloga komisije je zagotavljati izvajanje dogovora o zimskem svežnju, ki predvideva vnaprejšnje plačilo za ruski plin, in dogovor se izvaja, je še poudarila govorka komisije. O razlogih za ustavitve predplačil pa ni želela govoriti, češ da je to treba vprašati ukrajinske oblasti.

EVROPSKI PARLAMENT - Govor italijanskega predsednika Sergia Mattarella

Poziv k strnjenosti EU v boju proti terorizmu

Parlament odobril tudi resolucijo o tem - Več sredstev v proračunu EU in pobuda za davčno pravičnost

STRASBOURG - Predsednik italijanske republike Sergio Mattarella je včeraj prvič v tej vlogi nastopil pred plenarno skupščino Evropskega parlamenta. V polurnem nagovoru je poslance in posredno vse evropske institucije pozval k večji enotnosti Evrope. Navzela se je na teroristične napade v Parizu in poudaril, da »trenutek je dramatičen, vsa Unija je ranjena, prav zato potrebujemo enotnost«. Mattarella je omenil begunsko krizo in menil, da se z begunci danes »ponavlja tragedija Judov, ki so bežali pred nacizmom in nekdanjih ujetnikov, ki so po drugi svetovni vojni tavalili po Evropi«. Predsednik je tudi menil, da so dublinska pravila glede meja in beguncev preživel in jih je nujno prilagoditi.

Po nedavnih terorističnih napadih v Parizu je Evropski parlament včeraj potrdil resolucijo, ki poziva k oblikovanju skupne evropske strategije za boj proti radikalizaciji in novačenju državljanov EU med teroriste. Resolucija države članice poziva h krepitvi sodelovanja in hitrejši izmenjavi informacij med nacionalnimi organi pregona in Europolom za odkrivanje in spremljanje terorističnih osumlencev ali potencialnih tujih borcev. Terja tudi obvezne in sistematizirane kontrole na zunanjih mejah unije ter obljublja sodelovanje pri sprejemanju zakonodaje o izmenjavi podatkov o letalskih potnikih (PNR).

Poslanci predlagajo oblikovanje črne seznama evropskih džihadističnih terorističnih osumlencev in pozivajo k oblikovanju skupne definicije tujih borcev, ki bi omogočila kazenski pregon le-teh po njihovi vrnitvi v EU. Države morajo poskrbeti, da bodo ti pod sodnim nadzorom, po potrebi tudi v priporu, pozivajo poslanci. V resoluciji se poleg tega zavzemajo za odvzem potnih listov in zamrznitev finančnih sredstev, s čimer bi potencialnim tujim borcem preprečili pot v tujino. Ocene kažejo, da naj bi bilo na Bližnjem vzhodu in v Severni Afriki v terorističnih organizacijah okoli 5000 državljanov EU.

Proračun EU 2016

Evropski parlament je dokončno potrdil proračun EU za leto 2016, ki je na strani plačil težak 143,9 milijarde evrov, to je 1,8 odstotka več od letošnjega. Parlament je v pogajanjih s Svetom uspel zavrniti večino predlaganih rezov in doseči zvišanje sredstev za financiranje begunske krize in za humanitarno pomoč. Pogajalci Evropskega parlamenta in držav članic EU so že 14. novembra dosegli dogovor o proračunu, zato je bila včerajšnja končna potrditev pričakovana. Že v terek je proračun formalno potrdil Svet.

Dogovor v prihodnjem letu predvideva 143,9 milijarde evrov za plačila in 155 milijard evrov za prevzem obveznosti. Parlament je sprva terjal več, 146,5 milijarde evrov za plačila, države pa so ponujale manj, 142,1 milijarde evrov. Na koncu so se, kot običajno, našli nekje na sredini. Za financiranje begunske krize in najbolj izpostavljenih državah EU in tudi v tretjih državah je namenjenih 1,6 milijarde evrov več, kot je v svojem prvem predlogu predvidela Evropska komisija.

Kot uspeh poslanci izpostavljajo tudi to, da so v pogajanjih zagotovili dodatna sredstva za študente oz. program Erasmus+ in pa za krepitev konkurenčnosti - za majhna in srednja podjetja, program EU za raziskave in inovacije Obzorje 2020 in za instrument EU za povezovanje Evrope, iz katerega se financirajo infrastrukturni projekti. Obenem so poslanci izglasovali še amandma k proračunu.

Še naprej bo sicer večina denarja v proračunu EU namenjenega kmetijstvu in razvoju tistih delov EU, ki so sedaj pod povprečno razviti.

Proti davčnim utajam

Evropski poslanci so potrdili priporočila za boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju in davčnim utajam, ki jih je po osmih mesecih dela oblikoval poseben odbor parlamenta Taxe, ustanovljen po izbruhu davčne afeře LuxLeaks. Priporočila temeljijo na načelu, da morajo multinacionalke davke plačevati tam, kjer ustvarjajo vrednost. Afero LuxLeaks so sprožila razkritja, da nekatere države EU, med njimi Luksemburg, z davčnimi odločbami pomagajo korporacijam zmanjševati njihovo davčno breme.

Evropski parlament predlaga, da bi morale multinacionalke poročati o svojih prihodkih in plačanih davkih v posameznih državah, uvedbo skupne konsolidirane davčne osnove za pravne osebe, več preglednosti v zvezi z doslej tajnimi nacionalnimi davčnimi odločbami za korporacije in izboljšanje zaščite živlžgačev oz. prijaviteljev zlorab.

STA/M.M.

Predsednik Sergio Mattarella (za njim predsednik parlamenta EU Martin Schulz) med nagovorom v evropskem parlamentu

ANSA

KENIJA - Papež Frančišek začel šestdnevni obisk v Afriki

Revščina gojišče terorizma

»Obstaja povezava med varovanjem narave ter gradnjo pravične in enakopravne družbene ureditve«

Papež Frančišek je na letališču v Nairobiju včeraj doživel topel sprejem domačinov

ANSA

Merklova pozvala h kvotam za omejevanje prihoda beguncev v Evropo

BERLIN - Nemška kanclerka Angela Merkel je včeraj v bundestagu ponovila, da ravnanje Nemčije v begunski krizi ni problematično, kritikom pa je svetovala, naj pozornost preusmerijo na prizadevanja za omejitev števila prosilcev za azil, ki vstopajo v Evropo. »Naš cilj je zmanjšati število beguncev, ki prihajajo,« je poslancem dejala kanclerka, ki je predlagala dogovor o vzpostavitvi sistema kvot na evropski ravni, ki bi vnesel več reda v pritok prosilcev za azil v EU. Merklova pa je znova zavrnila pozive vodje CSU in ministrskega predsednika Bavarske Horsta Seehoferja za omejitev števila beguncev, ki v Nemčijo prihajajo pretežno prek Bavarske. Je pa ponovno pozvala k okrepitvi mednarodnih prizadevanj, da bi ukrepali v zvezi z vzroki za begunsko krizo, vključno z ukrepi za končanje krave državljanske vojne v Siriji. Po njenih besedah bi Turčija lahko igrala pomembno vlogo pri omejitvi števila beguncev. Ob tem je kanclerka izrazila pripravljenost Nemčije ponuditi finančno pomoč tistim prosilcem za azil, ki bi privolili, da ostanejo v Turčiji.

Merklova je poslance nagovorila v okviru razprave o proračunu in pred sinočnjim srečanjem s francoskim predsednikom Francoisom Hollandom v Parizu. Francoski in nemški minister za gospodarstvo sta medtem v včeraj objavljenem pismu pozvala Merklovo in Hollanda k boljšemu usklajevanju držav v begunski krizi ter predlagala vzpostavitev deset milijard evrov vrednega sklada.

»Najmočnejši odgovor teroristom je, da nadaljujemo življenje in vrednote, kakršne smo imeli doslej,« je v bundestagu poudarila kanclerka. »Evropejci bomo dokazali, da je naš čut za svobodo močnejši od vsakega terorizma,« je dodala.

NAIROBI - Papež Frančišek je ob začetku obiska v Keniji pozval človeštvo, naj se znova poveže z naravo, da bi se lahko borilo proti revščini in delitvam, ki so »gojišče« terorizma. Frančišek je v govoru pred kenijskim predsednikom Uhurujem Kenyatto ob začetku šestdnevne afriške turnee opozoril, da človeštvo grozi "huda okoljska kriza", zato moramo biti še bolj pozorni na odnos med človekom in naravo.

»Obstaja jasna povezava med varovanjem narave ter gradnjo pravične in enakopravne družbene ureditve,« je poudaril. »Obnovitev našega odnosa z naravo« bo pomagala obnoviti človeštvo, je še dejal in pozval k strpnosti in spoštovanju drugih. »Izkušnje kažejo, da se nasilje, konflikti in terorizem hranijo s strahom, nezaupanjem in obupom, ki se rodijo iz revščine in razočaranja,« je izpostavil Frančišek. Boj proti revščini je izpostavil kot eno od prednostnih nalog svojega pontifikata. V Keniji četrtina od skupno 45 milijonov prebivalcev preživi z manj kot dolarjem na dan.

Frančišek bo danes daroval mašo na kampusu univerze v Nairobiju, jutri pa obiskal barakarsko naselje Kangemi, kjer živi okoli 100.000 ljudi. Pot bo nato nadaljeval v Ugando, turnejo pa bo sklenil v Srednjejafriški republiki.

Rim z več policisti in novo opremo

RIM - Zaradi strahu pred terorističnimi napadi v času cerkvenega jubilejnega leta, ki se začne konec prihodnjega tedna, bo rimsko kvesturo že od danes okrepilo dodatnih 400 policistov, v prestolnici pa bo mobilna policija lahko računala na 140 avtomobilov. Že včeraj so kvesturi dobavili nove računalnike in neprebojne jopiče. Kvestor je hkrati uvedel preiskavo zoper agente, ki so v terek zvečer v televizijski oddaji Dimartedi na mreži La7 trdili, da so v času terorističnih groženj prisiljeni delati z zastarelimi neprebojnimi jopiči, neuporabnimi čeladami in starimi avtomobili. Vlada je sicer dan prej v finančni zakon uvrstila milijardo evrov dodatnih sredstev za sile javnega reda.

Dramatične razmere na grško-makedonski meji

SKOPJE - Makedonija svari, da so razmere na njeni meji z Grčijo "dramatične". V Gevgeliji je bilo včeraj kakih 2000 ekonomskih migrantov, ki jim države na balkanski poti ne dovoljujejo več poti proti zahodu in severu Evrope. Migranti vztrajajo pri blokadi vlakov in gladovni stavki. Zaradi dogajanja je zaskrbljen celo generalni sekretar ZN Ban Ki Moon, ki je države na balkanski poti pozval, naj se s humanitarnimi izzivi spopadejo s »sočutjem, solidarnostjo in delitvijo odgovornosti«. Selekcija prosilcev za azil zgolj na osnovi njihove nacionalnosti je po njegovem kršitev človekovih pravic.

Pri blokadi železniškega prometa med Makedonijo in grškim Solunom že več dni vztraja kakih 500 migrantov, večinoma iz Irana, Pakistana, Maroka, Bangladeša, iraškega Kurdistan, Nepala in Somalije. Na meji je tako ujetih že osem tovornih vlakov. Vse več migrantov se odloča za gladovno stavko, nekateri pa imajo še naprej celo protestno zašita usta.

Sredstva EU za Balkan

BRUSELJ - Evropska komisija je včeraj odobrila nov program čezmejnega sodelovanja med Hrvaško, Bosno in Hercegovino ter Makedonijo, za katerega je na voljo 67 milijonov evrov. Program je del razvojne strategije jadransko-jonskega območja, ki zajema tudi Grčijo, Italijo, Slovenijo in Albanijo. Sredstva so namenjena izboljšanju javnih storitev, turizma in gospodarske kompetitivnosti.

V Avstriji porast desničarskih incidentov

DUNAJ - V Avstriji se je število kaznivih dejanj, ki jih spodbujajo skrajne desničarske ideologije, letos povečalo za 60 odstotkov, je sporočilo avstrijsko notranje ministrstvo. Pristojni organi SO med januarjem in septembrom prejeli 1201 prijavo tovrstnih kaznivih dejanj, medtem ko so jih lani v istem obdobju 750.

Sanaderja po treh letih izpustili iz zapore

ZAGREB - Bivšega hrvaškega premijerja Iva Sanaderja so včeraj po treh letih izpustili iz zapore v zagrebškem Remetincu. Ob prihodu iz zapore je dejal, da politike ne bo komentiral in da se z njo ne bo več ukvarjal. Povedal je, da so v zaporu z njim ravnali korektno in ponovil, da stoji za vsem, kar je povedal na sodišču. Ponovil je, da mu nihče ni dokazal kraje denarja, česar ga bremenijo. Sanaderja so iz zapore izpustili v skladu z odločitvijo županijskega sodišča v Zagrebu, ki mu je odpravilo preiskovalni pripor.

Grafika WWF prikazuje bodočnost Benetk, ki se ji bomo s težavo izognili brez takojšnjega in radikalnega ukrepanja proti globalnemu segrevanju; podobna usoda čaka že v nekaj desetletjih v Italiji vrsto obmorskih mest od Palerma do Neaplja, od Trsta do Pise in obširno priobalno ozemlje zlasti na severovzhodu države

ANSA

Podnebne spremembe utegnejo poplavit

Šanghaj, Mumbai, New York in mnogo drugih mest

PARIZ - Pred začetkom podnebne konference v Parizu prihaja vse več novih opozoril pred negativnimi učinki segrevanja ozračja. Tudi morebitni dogovor o omejitvi dviga globalne temperature na dve stopinji Celzija glede na predindustrijsko dobo bo zvišal gladino morja, poplavljal bo v obalnih mestih, kot so Šanghaj, Mumbai in New York.

Dvig temperature za dve stopinji Celzija bo potopil območje, na katerem trenutno biva 280 milijonov ljudi, medtem ko bi dvig temperature za štiri stopinje Celzija - pot, po kateri trenutno gre človeštvo - potopil območja, na katerih živi več kot 600 milijonov ljudi, kaže projekcija ameriške raziskovalne skupine Climate Central. »Segrevanje ozračja za dve stopinji Celzija bo dolgoročno ogrozilo preveč večjih obalnih mest in regij,« je opozoril avtor poročila Ben Strauss in dodal, da obstaja razlika med scenarijema - po drugem se utegne škoda več kot podvojiti. Po prvem scenariju - dvigu temperature za dve stopinji Celzija, se bo gladina morja zvišala za 4,7 metra, po drugem oz. zvišanju za štiri stopinje Celzija bo rast dvakratna. Štiriodstotno povečanje svetovne temperature ima po ugotovitvah raziskovalcev iz Climate Centrala katastrofalne razsežnosti. Država, ki jo bo dvig gladine morja po scenariju zvišanja temperature za štiri stopinje Celzija najbolj prizadel, je Kitajska. V obalnih mestih in regijah, ki bila poplavljena, živi približno 145 milijonov ljudi. Štiri od desetih najbolj prizadetih mestih so kitajska - Šanghaj, Tianjin, Hongkong in Taizhou, ki nudijo dom približno 44 milijonom ljudi. Ta mesta utegnejo pristati pod vodo. Indiji, Vietnamu in Bangladešu ne kaže nič bolje. Azija namreč predstavlja dom 75 odstotkom populacije, katerih območja bivanja utegnejo zaradi podnebnih sprememb postati pod vodo. Prizadetih bo tudi 43 milijonov ljudi na Japonskem, 25 milijonov v ZDA, 20 milijonov na Filipinih, 19 milijonov v Egiptu in 16 milijonov ljudi v Braziliji.

Scenarij o dvigu svetovne temperature za dve stopinji Celzija ne bi preprečilo, bi pa zmanjšal obseg poplavljenih območij. Zajezev dviga svetovne temperature za dve stopinji Celzija je ključni cilj podnebne konference Združenih narodov, ki se bo v Parizu začela v ponedeljek. Najučinkovitejša pot za upočasnitev segrevanja ozračja je zmanjšanje toplogrednih plinov.

PARIZ - Države sveta naj bi na svetovni podnebni konferenci COP21, ki bo v Parizu od 30. novembra do 11. decembra, sprejele nov globalni podnebni dogovor, ki bi zagotovil omejitve dviga temperature na še vzdržni dve stopinji Celzija. Pot do Pariza je bila polna ovir, uspeh konference pa je pred začetkom še vedno vprašljiv. Glavna dilema ostaja, kako naj si države pošteno razdelijo okoljska bremena. Potem ko države pravno zavezujočega sporazuma kljub velikim pričakovanjem niso uspeli doseči leta 2009 v Kopenhavnu, si Francija na vse kriplje prizadeva preprečiti podoben fiasko na domačem terenu.

Osrednji veljavni podnebni dokument je Kjotski protokol. Države so ga sprejele na Japonskem leta 1997, prinesel pa je zaveze za razvite države za obdobje do leta 2012, vendar so njegovo veljavnost do leta 2020 podaljšali s amandmajem na podnebnem vrhu v Dohi. Dogovor iz Kjota je relativno enostaven - industrijske države so bile obvezane zmanjšati izpuste toplogrednih plinov za pet odstotkov glede na leto 1990. Države v razvoju, kot so Kitajska, Indija, Brazilija in Južnoafriška republika, niso dobile nobenih obveznosti, le spodbudo k bolj zeleni rasti. Da bi razvite države lažje dosegle svoj cilj, jim je Kjotski protokol ponudil vrsto tržnih mehanizmov, s katerimi so na primer za svoje izpuste lahko odtehtale z vlaganjem v zelene projekte v državah v razvoju.

Vendar pa je protokol kmalu naletel na usodne težave. V ZDA ni preстал glasovanja v senatu, dokončno pa mu je podpora umaknil predsednik George W. Bush. To je pomenilo, da sta dve največji svetovni onesnaževalki - ZDA in Kitajska - ostali brez obveznosti. Leta 2011 se je iz procesa umaknila še Kanada.

ZDA in Kitajska tokrat na isti strani

Signal, da bi lahko bilo v Parizu drugače, je dogovor med ZDA in Kitajsko, ki skupaj prispevata skoraj 40 odstotkov globalnih izpustov toplogrednih plinov. Ameriški predsednik Barack Obama in njegov kitajski kolega Xi Jinping sta novembra lani razkrila skupno vizijo na področju okolja. ZDA so napovedale, da bodo do leta 2025 zmanjšale izpuste ogljikovega dioksida od 26 do 28 odstotkov v primerjavi z letom 2005. Kitajska pa je napovedala, da bodo njeni izpusti vrhunec dosegli okoli leta 2030 in s tem prvič določila datum, po katerem naj bi raven izpustov v najštevilčnejši državi sveta nehala naraščati.

V boj proti podnebnim spremembam se je odločno podala tudi EU, ki je

PODNEBNA KONFERENCA V PARIZU - 30. november - 11. december

Nov globalni dogovor ali novo razočaranje?

obljubila, da bo do leta 2030 emisije zmanjšala za najmanj 40 odstotkov v primerjavi z letom 1990. EU ustvari okoli 11 odstotkov vseh globalnih izpustov.

Da kljub političnim zavezam številne težave ostajajo, pa se je pokazalo prejšnji mesec Bonnu, kjer so se pogajalci držav zbrali z namenom oblikovati osnutek besedila za končna pogajanja v Parizu. Osnutek je imel ob začetku zasedanja, ki so ga zaznamovale številne kritike in medsebojna obtoževanja, 20 strani, na koncu pa se je razširil na 55 strani.

Za doseg dogovora bo v Parizu na

voljo le 12 dni, tokrat pa bodo konferenco s tako imenovanim dnevom voditelj 30. novembra prvič odprli predsedniki držav in vlad. S tem naj bi poslali močan političen signal in dali jasna navodila pogajalcem, katerih naloga bo nato njihova sporočila preletiti na papir.

Delitev bremen mora biti pravična

Pariški sporazum naj bi bil prvi, ki bi pri zavezah združil vse države, tako raz-

vite kot tiste v razvoju. A kako razdeliti breme zmanjševanja izpustov med prve in druge, ostaja eno glavnih odprtih vprašanj. Da bi bil osnovni cilj sporazuma dosežen, so morale države članice pred pariško konferenco posredovati svoje nacionalne zaveze. Vendar pa je izvršna sekretarka konvencije Christiana Figueres v Evropskem parlamentu že sredi septembra opozorila, da so zaveze trenutno prenizke. Obljube, ki so na mizi, bi pomenile zvišanje temperature za okoli tri stopinje do konca stoletja. »Tri stopinje je bolje od štirih ali petih, a je še ved-

no nesprejemljivo,« je njene besede povzel spletni portal Politico.

Še eno zelo pomembno polje, na katerem se je v tednih pred konferenco lomilo veliko kopij, je finančna pomoč državam v razvoju za odpravljanje posledic in prilagajanje na podnebne spremembe. Do leta 2020 bi morale razvite države v skladu z dogovorom iz Kopenhavn za ta namen najti 100 milijard dolarjev letno. Francija trdi, da je cilj 100 milijard dolarjev na doseg roke. V začetku oktobra so tako sporočili, da je skupno obljubljenih že 77 milijard dolarjev, potem ko so dodatnih 15 milijard letno obljubile multilateralne razvojne banke, med njimi tudi Svetovna banka in Evropska banka za obnovo in razvoj.

Skupina držav v razvoju G77, ki združuje 134 držav, pa medtem opozarja, da finančne zaveze ne gredo dovolj daleč. »Za države G77 mora biti podnebna konferenca v Parizu uspešna. Ni druge možnosti: za države v razvoju so podnebne spremembe vprašanje preživetja,« je v Bonnu poudarila podnebna pogajalka Južne Afrike Nozipho Mxakato-Diseko.

Martina Gojkošek/STA

ZN - Dogovor v Parizu je nujen

Naravne nesreče v 20 letih ubile 600.000 ljudi

ŽENEVA - Združeni narodi pozivajo voditelje, naj na podnebnem vrhu v Parizu dosežejo dogovor. Kot je razvidno iz poročila urada ZN za zmanjšanje tveganja nesreč (UNISDR), so poplave, nevihte in ostali ekstremni vremenski pojavi od leta 1995 ubili 606.000 ljudi, »dodatnih 4,1 milijarde ljudi je bilo poškodovanih, ostalo brez domov ali pa so potrebovali nujno pomoč«. V poročilu je zapisano, da sicer ni možno določiti, v kolikšni meri so za porast nesreč krive podnebne spremembe, vendar je popolnoma jasna povezava med spreminjanjem podnebja in izjemnimi vremenskimi pojavi.

Med letoma 2005 in 2014 so zabeležili 335 primerov, kar je 14 odstotkov več kot v predhodnem desetletju in skoraj dvakrat toliko kot med letoma 1985 in 1994. Glede na poročilo se »število poplav in neviht nenehno povečuje«, vedno bolj zaskrbnjuje pa so tudi podatki o sušah, vročinskih valovih in obdobjih izjemno nizkih temperatur.

Po podatkih UNISDR naj bi poplave predstavljale 47 odstotkov vseh vremenskih naravnih nesreč v zadnjih 20 letih, prizadele pa so 2,3 milijarde ljudi, večino v Aziji. Kar

tri četrtine od skupno 4,1 milijarde ljudi, ki so jih prizadele nesreče, je iz Kitajske ali Indije. Sledili so Bangladeš (131 milijonov) in Filipini (130 milijonov). Brazilija je bila z 51 milijoni prizadetih najranljivejša država v Amerikah, Kenija pa s 47 milijoni ljudi v Afriki. Poročilo še razkriva, da je bilo v nesrečah uničenih ali poškodovanih 87 milijonov domov ter na sto tisoče šol, bolnišnic in drugih pomembnih objektov po svetu. Skupno je UNISDR nesrečam pripisal odgovornost za 1900 milijard dolarjev finančnih izgub.

WMO: Z globalnim segrevanjem drvimo v "nepoznano območje"

ŽENEVA - Koncentracije ogljikovega dioksida in drugih toplogrednih plinov v ozračju so lani dosegle rekordne vrednosti, so opozorili v Svetovni meteorološki organizaciji (WMO). »Z veliko hitrostjo drvimo v nepoznano območje,« je ob objavi letnega poročila ocenil prvi mož organizacije Michel Jarraud. Dodal je, da vsako leto zno-

Morje je zalilo tržaški pomol Audace; pojav bo v bodoče vse pogostejši

ARHIV

va poslušamo opozorila, da je zadnji čas za ukrepanje, da se čas izteka. »Če želimo imeti možnost za zadržanje naraščanja temperature, moramo ukrepati takoj,« je poudaril.

Poročilo WMO, ki ne meri izpustov toplogrednih plinov, temveč njihove koncentracije v atmosferi, kaže, da se je koncentracija ogljikovega dioksida v atmosferi lani povečala na 397,7 delca na milijon. V primerjavi z letom 1750 se je povečala za 143 odstotkov, prihodnje leto pa naj bi preseгла 400 delcev na milijon delcev v atmosferi. »Čeprav ogljikovega dioksida ne vidimo,

gre za resno grožnjo,« je izpostavil Jarraud.

K ukrepanju je Jarraud pozval pred začetkom pariške podnebne konference, kjer bodo skušali predstavniki 195 držav sveta doseči globalni podnebni sporazum, da bi omejili dvig globalne temperature na največ dve stopinji Celzija glede na predindustrijsko dobo. Če se ozračje segreje bolj, se bo svet morali pripraviti na katastrofične posledice. Podnebne zaveze, ki so jih pred konferenco predložile države, zaenkrat pomenijo dvig temperature za 2,7 stopinje Celzija.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA - Spodbudno leto 2014

Bralci časopisov in knjig ter zvesti radijski poslušalci

Več kot 80 odst. prebivalcev zadovoljnih z lastnim zdravstvenim stanjem

TRST - Vneti ljubitelji knjig, redni bralci dnevnikov in zvesti radijski poslušalci. To je zelo spodbudna slika, ki izhaja iz statističnih podatkov Furlanije-Juljske krajine za preteklo leto na osnovi raziskave Regione in cifre (Dežela v številkah). Statistike je izdelal deželni servis za načrtovanje, ki deluje pod okriljem generalnega ravnateljstva FJK in ki so na voljo tudi na spletni strani www.regione.fvg.it/statistica.

Prebivalci naše dežele so na državni ravni največji bralci knjig. Nekaj nad 53 odst. občanov nad šest let je v letu 2014 prebralo vsaj eno knjigo, medtem ko znaša povprečje na italijanskem nivoju 41,1 odst. Zelo priljubljeno občilo je radio, ki ga dnevno posluša 65 odst. ljudi, nekaj manj kot na Tridentinskem-Južnem Tirolskem, ki je glede zvestobe radiu prva dežela v Italiji.

V bocenski in tridentinski pokrajini so na prvem mestu tudi glede branja dnevnikov. Za nekaj desetnih odstotka so v lanskem letu prehiteli našo deželo, kjer 64,3 odst. vsak dan poseže po vsaj enem tisknem dnevniku. Zanimivo, da sta glede radija in dnevnikov na vrhu državne lestvice dve deželi z močno navzočnostjo narodnih in jezikovnih manjšin.

Nekaj več kot 18 odst. prebivalcev, ki so stari več kot 14 let, je vsaj enkrat finančno podprlo prostovoljna združena, organizacije in društva. 13 odst. se jih je vsaj enkrat udeležilo sestankov, skupščin ali občinskih zborov teh združenj. V Furlaniji-Juljski krajini je bilo lani 50.526 krvo-dajalcev (4 odst. populacije).

53 odstokov prebivalcev FJK je v preteklem letu prebralo vsaj eno knjigo (državno povprečje je 41 odst.)

Naraščajoče zanimanje za muzeje, glasbo in gledališča

Na celotnem deželnem ozemlju narašča zanimanje za muzeje in za umetniške razstave. Slednje je vsaj enkrat obiskalo 37 odst. prebivalstva, narašča tudi zanimanje za glasbo oziroma za koncerte. V letu 2014 se je vsaj enega koncerta udeležilo 31,3 odst. prebivalcev, kar postavlja FJK na tretje mesto po Tridentinski-Južni Tirolski in Lazio. Skoraj 22 odst. ljudi redno zahaja v gledališče (drugo mesto za Tridentinsko-Južno Tirolsko in Lombardijo), redni obiskovalcev kinodvoran pa je več kot 47 odst. prebivalcev.

Statistike pričajo tudi o veliki marljivosti za ločeno zbiranje odpadkov, ki presega 63 odst. v primerjavi z vsemi odpadki na posameznega prebivalca. Le 11 odst. prebivalcev ocenjuje, da prebiva v ekološko ali urbanistično neprimernih okoljih (državno povprečje je 18 odst.), kljub temu pa narašča skrb za posledice novogradenj.

Na splošno razmeroma precej nizka brezposelnost

V lanskem letu je stopnja brezposelnosti znašala 8 odstotkov, kar postavlja FJK na tretje mesto pred Tridentinsko-Južno Tirolsko in sosednjim Venetom. Zaposlenih je bilo 497.211 žensk in moških, kar je približno enako kot v letu 2013. V prvih mesecih letošnjega leta je število redno zaposlenih naraslo za pet tisoč enot, za kar 20 tisoč enot pa je naraslo število delovnih pogodb za nedoločen čas, kar naj bi bilo posledica nove zakonodaje o tržišču dela (t.i. jobs act).

Notranji letni deželni bruto dohodek znaša skoraj 36 milijard evrov in je v stalni, čeprav počasni rasti. Povprečna družinska potrošnja je v primerjavi z le-

Prebivalci Furlanije-Juljske krajine so v povprečju veliki ljubitelji knjig ter zvesti radijski poslušalci

FOTO DAM@JAN

tom prej narasla za 0,6 odst. in beleži stalno, čeprav tudi v tem primeru počasni rast. Znake prebujanja kaže nepremičninski sektor (plus 15 odst.), ki je v preteklih letih zelo občutil splošno gospodarsko krizo, kar velja tudi za prodajo novih avtomobilov. V prvih devetih mesecih tega leta so v FJK prodali 16,9 odst. več vozil kot v enakem obdobju leta 2014 (italijansko povprečje znaša 10 odst.).

Zadovoljni s svojim zdravjem, a tudi veliko alkohola

Italijanski statistični zavod (njegove podatke povzema deželna uprava) je ugotovil, da je 80 odst. prebivalcev FJK zadovoljnih z lastnim zdravjem. Nekaj manj kot 17 odst. ljudi meni, da je krhkega zdravja. Rednih kadilcev je nekaj

manj kot dvajset odstotkov, nekaj več kot 10 odst. se ima za predebele. Sodeč po statistikah je 19 odst. prebivalstva t.i. rizičnih alkoholikov, kar je precej visoka številka.

43 odst. prebivalcev je zelo zadovoljnih s kakovostjo svojega vsakdanjega življenja, kar predstavlja nporast v primerjavi s prejšnjimi statistikami in raziskavami. Nekaj nad 61 odst. družin ocenjuje, da razpolaga s primernimi dohod-

ki. Nekaj manj kot 8 odst. živi v revščini (italijansko povprečje znaša 10,3 odst.). Na tem področju so zabeležili majhno spremembo, saj je leta 2013 živelo v revščini 8,1 odst. vseh družin.

Na splošno gre za spodbudne in pozitivne podatke, pravi predsednica Dežele Debora Serracchiani. Po njeni oceni je to dober signal, ki pričra o gospodarski in družbeni rasti FJK.

S.T.

V FJK 1.227.122 prebivalcev

TRST - V Furlaniji-Juljski krajini prebiva 1.227.122 ljudi, od katerih je 107.559 tujih državljanov. Povprečna starost je nekaj nad 46 let. Pričakovanje za življenjsko dobo pri ženskah za dve desetinki presega 85 let, za moške pa je skoraj pet let nižja. Civilnih porok je skoraj 60 odstotkov, kar je skoraj 18 odst. več od italijanskega državnega povprečja.

Okoli 68 odst. družin je v preteklem letu doma razpolagalo z internetsko širokopasovno povezavo, 46 odst. pa se poslužuje t.i. mobilne internetske povezave (prenosni telefoni). Nekaj nad 41 odst. prebivalstva se dnevno poslužuje interneta, kar 97 odst. podjetij razpolaga s širokopasovno internetsko povezavo, kar postavlja našo deželo na tretje mesto na državni ravni (po Abrucih in Tridentinski-Južni Tirolski).

Tovarna Tomos z novim lastnikom pred novimi izzivi

KOPER - Novi lastnik družbe Tomos Dvokolesa, celjski MPO Kabel, želi znova obuditi blagovno znamko Tomos in jo ustrezno pozicionirati na trgih, tako na evropskih kot na ameriškem.

Tomos Dvokolesa trenutno mesečno proizvede 400 do 500 vozil, direktor družbe Matjaž Kanđuč upa, da jim bo uspelo to število podvojiti. Kot je dejal, se želijo okrepiti na obstoječih trgih, predvsem v državah Beneluksa, kjer se kaže velik potencial, in v ZDA, pa tudi na evropskih trgih, kjer je Tomos že prisoten, a se kažejo priložnosti za rast. Tomos si lahko pod novim lastnikom obeta tudi vlaganja v razvoj in kakovost, spremembe je verjetno pričakovati tudi pri dizajnu. Proizvodnja Tomosa po besedah direktorja družbe MPO Kabel Iztoka Pikla ostaja v Kopru, o selitvi ne razmišlja. Zaposlenim se za službo ni treba bati, glede na cilje, ki jih ima novi lastnik, bi lahko družba Tomos Dvokolesa v prihodnje celo na novo zaposlovala. Toda Pikl je pri napovedih glede tega previden. «Najprej moramo videti, kje smo,» je poudaril.

Pokrajinski muzej Koper v novi preobleki

KOPER - Po letu dni in obsežni prenovi je Pokrajinski muzej Koper spet odprt za obiskovalce. Na slovesnosti, na kateri so proslavili več kot milijon evrov vredno prenovno, je direktor muzeja Luka Juri poudaril, da so skoraj 500-letni palači Belgramoni Tacco ne le vrnilo sijaj, ampak jo tudi naredili prijaznejšo za uporabnike. V zadnjih mesecih so v manieristični palači potekala ključna dela, sledila je ponovna vzpostavitev vseh zbirk, kar so zaposleni izkoristili tudi za osvežitev muzejskih postavitev. S prenovno so pridobili tudi nove razstavne prostore v najvišjem nadstropju, ki so bili do zdaj namenjeni depozju, priložnost pa so v muzeju izkoristili tudi za nadgradnjo sistema audio vodičev, ki je zdaj na voljo za vse pametne telefone.

ŠPETER - SLORI in ISK danes ob 17.30 Kako spodbujati vidno navzočnost slovenščine in njenih zvrsti na Videmskem?«

ŠPETER - Slovenski raziskovalni inštitut - SLORI v sodelovanju z Inštitutom za slovensko kulturo - ISK prireja danes ob 17.30 uri v dvorani Inštituta za slovenski jezik strokovno razpravo z naslovom »Vidna in nevidna slovenščina na Videmskem«. Program pobude predvideva v uvodnem delu predstavitev izsledkov raziskave »Jezikovna pokrajina na naseljenem območju slovenske skupnosti v Italiji«, za katero bo poskrbela sodelavka Slovenskega raziskovalnega inštituta dr. Maja Mezgec, vodja projekta. Raziskavo je financirala Dežela Furlanija Julija krajina v okviru razpisa za Pobude posebnega pomena, namenjenih vrednotenju zgodovinske in kulturne dediščine slovenske manjšine. Namen raziskave je bil zbrati in analizirati niz empiričnih podatkov o t. i. »jezikovni pokrajini« na območjih Furlanije Juljske krajine, v katerih je uradno priznan zgodovinski obstoj slovenske skupnosti. Raziskavo o jezikovni pokrajini obsegajo preučevanje napisov na javnih mestih, kot so napisni na trgovinah, plakati in drugi napisni javne ali zasebne narave. Na-

ANKETA Kaj podjetnike najbolj skrbi glede varnosti

PORDENON - Kakšen je občutek varnosti med podjetniki v naši deželi? Štirideset odstotkov jih meni, da so manj varni, 55 odstotkov, da ne zaznavajo sprememb, le pet odstotkov se jih počuti varnejše kot prej. To izhaja iz raziskave združenja Confcommercio-GFK Eurisko o kriminalnih pojavih, ki so jo predstavili v Pordenonu. Pojem obravnava več različnih področij, ki gredo od kraja, ropov, nelegalne konkurence, ponarejanja izdelkov, nelegalnega trgovanja in vseh oblik kriminala, ki oškoduje poštene podjetnike in trgovce.

Iz raziskave izhaja, da kar 78 odstotkov anketirancev zaznava porast kraja, 61 odstotkov meni, da je več ropov, 51 odstotkov se boji nelegalne konkurence, 39 odstotkov pa ponarejanja izdelkov. Zanimivo je, da se zdijo pojavi podkupovanja pri dodeljevanju javnih del, izsiljevanja in oduševstva, ki imajo v javnosti velik odmev, manj pomembni, saj so v ospredju pozornosti le 28 oz. 20 odstotkov anketirancev.

Devet odstotkov izmed njih je tudi priznalo, da so se posredno ali neposredno soočili s temi pojavi, kar navsezadnje ni veliko.

A je strah pred zločini očitno veliko, če vemo, da je kar 89 odstotkov podjetnikov svoja podjetja zavarovalo z video in alarmnimi napravami ter dodatnimi zavarovanji (54%), policijskimi prijavi (27%), sklepanjem pogodb z zasebnimi varnostniki (23%), neprobojnimi izlozbi (17%), zduževanjem v posebne organizacije (13%).

Večina anketirancev (84%) meni, da je pri zatiranju kriminala pomembno predvsem učinkovito sodno zatiranje krivcev («certezza della pena»), sledi potreba po bolj kapilarnem policijskem varovanju ozemlja (69%) in večjem sodelovanju podjetnikov in trgovcev s silami javnega reda (18%). Večina, to je 52%, meni, da so obstoječa kazenska določila nezadostna.

Med problematikami, ki so še v ospredju, so ulični prodajalci brez dovoljenja, nomadi, težave pri najemanju komercialnih površin (51%), manj pa tveganja zaradi zasvojenosti z drogami (19%), zapuščenih poslopj (17) in beraštva (16%).

ŠTIVAN - Skupina Burgo se bo udeležila današnjega srečanja v Rimu

Papirnica Burgo: delavci danes ponovno na delo

Delavci štivanske papirnice Burgo se bodo danes vrnili na delo. Skupina Burgo, ki je pred dnevi zaprla vrata tovarne in nato napovedala, da se ne bo udeležila srečanja na ministrstvu, ki je bilo napovedano za danes, si je namreč premislila. V zadnjih urah je prišlo očitno do nekaterih premikov in se je pooblaščenim upravljavcem Paolo Mattei odločil, da se bo danes predstavil v Rimu.

Sindikalni predstavniki zaposlenih v papirnici so zato odločili, da prekinejo stavko, ki bi se že tako zaključila sinoči. Skratka, sindikati so se v dogovoru z vodstvom odločili, da se bo danes ob 7. uri ponovno začelo delo v štivanski papirnici.

Ko je torej že kazalo, da so se stvari hudo poslabšale, je skozi temne oblake zasijal žarek. Kot smo poročali, je namreč skupina Burgo v ponedeljek v odgovor na proteste delavcev enostransko prekinila proizvodno dejavnost za nedoločen čas in vsekakor do današnjega srečanja v Rimu, kjer se bodo zastopniki skupine Burgo ponovno sestali s predstavniki

italijanske in deželne vlade ter državnih sindikatov. V torek se je položaj še zaostрил, saj je vodstvo odločilo, da se za danes predvidenega srečanja ne bo udeležilo. Temu so očitno že v torek popoldne sledila pogajanja in dogovarjanja, tako državni kot krajevni sindikati pa so preložili vsako odločitev na naslednji dan. Tako so se večeraj dopoldne zbrali pri papirnici, kjer so nameravali prirediti skupščino in določiti morebitne dodatne protestne pobude. Takrat pa je prišla vest, da se bo Burgo udeležil rimskega srečanja.

Predsednica Dežele FJK Debora Serracchiani je včeraj izrazila upanje, da bo vodstvo Burga vodil čut odgovornosti in da se bodo njegovi zastopniki predstavili v Rimu v konstruktivnem duhu. V tem težkem in kompleksnem trenutku je pomembno obdržati hladno kri, je dodala, to pa bi moralo veljati še zlasti za delodajalce. Rimskega omizja se bo Mattei udeležil prvič in je zato pričakovati, da bo poleg o štivanski papirnici govoril tudi o prihodnosti vse skupine.

A.G.

Delavci papirnice se bodo danes vrnili na delo

FOTODAMIJ@N

DEŽELA

Obnova železniškega muzeja

Obnova železniškega muzeja in železniške postaje na tržaškem nabrežju bo pozitivno dejanje, ki bo ponudilo dodatne prostore za vse mesto. Deželna vlada bo zaradi tega še naprej spodbujala sodelovanje z družbo državnih železnic, ker je potrebno ovrednotiti železniško postajo in muzej, ki predstavljata izredno zgodovinsko in kulturno bogastvo za Trst in vso deželo FJK.

To je poudarila deželna predsednica Debora Serracchiani v zvezi s srečanjem, ki je bilo včeraj med direktorjem Fundacije FS Italiane Luigiem Cantamesso in predstavnikom skupine prostovoljcev tržaškega železniškega muzeja Robertom Carollom. S srečanja je izšlo, da bodo državne železnice poskrbele za obnovitvena dela in ponovno ovrednotenje tako muzeja kot postaje.

Deželna odbornica v Burlu

Deželna odbornica za zdravje Maria Sandra Telesca se je udeležila prvega zasedanja novega nadzornega sveta pediatrične bolnišnice Burlo Garofolo. Z imenovanjem članov tega organa je organigram skoraj popoln, kmalu bo ministrstvo za zdravje imenovalo še znanstvenega direktorja. Odbornica je izpostavila, da je Burlo lahko za zgled pri uvajanju zdravstvene reforme, saj ima sodobno organizacijo.

Roberti o integraciji

Črna kronika je včeraj ponudila novico o aretaciji italijanskega državljanca, ki je ropal v lekarnah in trafikah ter maroškega državljanca, ki je z ukradenim avtom bežal pred karabinjerji. Tržaški županski kandidat Severne lige Pierpaolo Roberti je komentiral drugo novico: »Spet svetel primer integracije, ki jo spodbuja levica.« Poudaril je, da je imel storilec že opravka s silami javnega reda ter da bi mu morali takoj prekljcati dovoljenje za prebivanje v Italiji. »Ne smemo sporočati, da lahko v Italiji in Trstu vsak zlikovec dela, kar se mu zahoče,« je zapisal Roberti.

Ukradel cev in se upiral

Policisti so v torek zvečer ovadili Tržičana, 46-letnega italijanskega državljanca D.C. Na gradbišču na Trgu San Sebastiano je ukradel kovinsko cev, očividec pa je poklical policijo. D.C. se je policistom nasilno upiral, nakar ga je doletela ovađba.

PONČANA - Policisti so mu nataknili lisice ob izhodu iz lekarne

Prijeli serijskega roparja

40-letni Alex Russignan je v preteklosti izvedel že ogromno ropov, nazadnje v soboto v trafiki pri Sv. Ivanu

Policisti tržaškega mobilnega oddelka so po nedavnih ropih v trafikah v ulicah Orlandini in San Cilino na podlagi opisa dvojice zakrinkanih storilcev začeli opazovati osumljenca, starega znanca policije, ki je zaradi svoje zasvojenosti z drogo v preteklosti izvedel že veliko število podobnih ropov. 40-letni Tržičan, italijanski državljan Alex Russignan je pred kratkim zapustil zapor, kmalu pa se je ponovno lotil svojih nekdanjih nezakonitih opravil. V torek popoldne je z nožem sam šel v akcijo v lekarni ai Gemelli na Pončani, tokrat pa so ga ob izhodu (v rokah imel blagajno) prijeli policisti, ki so ga čakali v zasedi.

Namestnik vodje mobilnega oddelka Fabio Soldatic je včeraj na kvesturi potrdil, da se je preiskava začela v začetku tega meseca. 4. novembra ob 19.30 sta zakrinkana roparja stopila v trafiko v Ulici Orlandini 36 na Pončani; upravljateljica sta zagrozila z manjšim nožem ter nato pobegnila s 400 evri v gotovini. Prejšnjo soboto, 21. novembra, se je podoben prizor ponovil v trafiki v Ulici San Cilino, tokrat tik pred zgodnjepopoldanskim zaprtjem, ob 13. uri. Zamaskirana moška sta stopila v trafiko, kjer sta bila upravljateljica, mož in žena, žal pa tudi njun šestletni otrok, ki je prisostvoval dogodku. Ropar je pomolil rezilo proti grlu prodajalke, za katero je bil otrok; storilca sta naposled odnesla dobrih 300 evrov.

Preiskovalci so na podlagi opisa storilcev začeli opazovati Russignana, zasvojenca, ki se je v preteklosti – sam ali v družbi – večkrat »proslavil« s podobnimi dejanji, da bi si z naropanim denarjem kupil drogo (v arhivu Primorskega dnevnika je dolg seznam aretacij, z noži je v zadnjih 10 letih ropal v bankah, supermarketih, lokalih, v trgovini Cad na Vrdeški cesti, v baru Doria v Ul. sv. Franciška itd). Marca 2012 je bil obsojen na 4 leta zapora, pred kratkim se je vrnil na prostost in se takoj spet lotil starih opravil.

Policisti so ga po svetoivanskem ropu začeli zalezovati. V torek popoldne je šel domov po rokavici iz lateksa, šal, kapuco in nož. Odkorakal je do krožišča na Trgu Vardabasso na Pončani in stopil v lekarno Ai Gemelli. »Bilo je ob 17.10. V tistem trenutku ni bilo nikogar za pultom: naša uslužbenka je prišla in zagledala roparja, ki je stegoval roke po blagajni. Skrila se je in poklicala policijo. On je zbežal z blagajno, pred lekarno pa so ga takoj prijeli. Hitri so bili,« je včeraj »na kraju zločina« povedala lekarnarka. Soldatic je med novinarsko konferenco povedal, da se je Russignan upiral: še posebno je bil nevaren, ker je bil pod vplivom droge. Ukrotiti so ga in mu nataknilo lisice.

Med hišno preiskavo so v njegovem stanovanju zasegli 13 gramov heroina in precizno tehtnico. Russignanov jopič naj bi bil enak tistemu, ki ga je v trafikah imel na sebi eden od dveh roparjev. »Zelo je verjetno, da je aretirani izvedel tudi prva dva ropa,« je povedal Soldatic, ki je tudi potrdil, da se preiskava nadaljuje, saj morajo zbrati dokaze zoper njegovega sosterilca. (af)

Roparja so v torek prijeli pred lekarno na Pončani

FOTODAMIJ@N

F. Soldatic, nož in rokavica

SESLJAN - Karabinjerji prijeli tatu

Beg in trk

Karabinjerji nabrežinskega poveljstva so v torek zvečer okrog 23. ure aretirali 33-letnega maroškega državljanca L. A. Ta je bil ukradel avtomobil in nato skušal zamen zbežati pred njimi, pri tem pa je tudi dva krat zadel v njihovo vozilo.

Karabinjerji so med navadno kontrolo v Sesljanu na križišču pri restavraciji Tre noci ukazali vozniku avtomobila znamke Toyota rav 4, ki je bil ukraden v Trstu, naj se ustavi. Toda voznik tega ni storil.

Nasprotno, skušal je zbežati, karabinjerji pa so ga začeli zasledovati. Ko so ga dohiteli, je dva krat trčil v avtomobil karabinjerjev. Maročan je nato ustavil avto in skušal zbežati peš, a zamen. Karabinjerji so ga kmalu dohiteli in aretirali. Avtomobil so vrnili lastniku, L. A. pa je že isti večer sedel v korojskem zaporu.

Poškodovano vozilo karabinjerjev

Trčili motorni kolesi

Mlada voznika sta včeraj okrog 19. ure trčila v Ul. Cabotto, vozila sta moped zip in motor suzuki 125 (FotoDamij@n). Na kraju so bili lokalna policija, karabinjerji in služba 118, lažje poškodovana mladeniča so prepeljali v bolnišnico Burlo Garofolo.

DOLINA - V torek je zasedal občinski svet

Ni objektov za begunce Plinovod ne bo ogrozil oljk

Jesenski rebalans »odščipnil« letošnjemu proračunu dobrih 71.000 evrov

Trasa plinovoda se bo izognila nasadu starodavnih oljčnih dreves pri Boljuncu, žrtvovati bo treba le nekaj trt

FOTODAMJ@N

Razen telovadnice Občina Dolina nima primernih objektov, kjer bi lahko nastanili morebitne begunce, saj so opuščene vojašnice potrebne temeljite preureditve in vprašljivo je, če bodo sredstva na razpolago. Drugače se je pretekli teden odbornica Milena Rustja pogovarjala s predstavniki dolinske obrtne cone glede možnosti uporabe kake prazne hale v primeru izrednega stanja. To je v svojem uvodnem poročilu dolinski župan Sandy Klun dejal na torkovi izredni seji občinskega sveta, ki se je začela z minuto molka v spomin na žrtve atentatov v Parizu in strmoglavljenja letala nad Sinajem.

Drugače je na seji občinski svet z glasovi levosredinske večine in ob vzdržanju opozicije izglasoval jesenski rebalans k proračunu za leto 2015 oz. večletnemu proračunu 2015-2017. Poleti sprejetemu proračunu, ki znaša okoli osem milijonov evrov, je rebalans »odščipnil« dobrih 71.000 evrov, medtem ko je postavke za leto 2016 obogatil za okoli 115.000 evrov. Za letošnje leto je namreč predvideno zmanjšanje davčnih prihodkov za dobrih 84.000 evrov, nedavnih prihodkov pa za dobrih 92.000, medtem ko se bodo dohodki od prenosa sredstev od dežele, države in drugih ustanov povečali za dobrih 182.000 evrov. Tekoči izdatki so se zmanjšali za okoli 99.000 evrov, izdatki na račun kapitala pa za dobrih 27.000 evrov. Nevezani del upravnega preostanka v višini 27.529 evrov bodo porabili za nakup računalniške opreme ter pohištva za otroške vrtce in osnovne šole, pa tudi za izredno vzdrževanje na napeljavah za videonadzor in za izredno vzdrževanje občinskega sedeža.

Glede ostalih točk dnevnega reda velja omeniti, da so svetniki izglasovali mnenje o spremembi trase končnega odseka plinovoda družbe Snam Rete Gas Spa pri Boljuncu. Trasa se bo tako izognila oljčnem nasadu, kjer so prisotne stoletne oljke: odstraniti bo treba le nekaj trt, ki jih bo mogoče po opravljenih ponovno posaditi.

Občinski svet je v nadaljevanju izglasoval tudi spremenjeni statut Lokalne akcijske skupine Kras in spremembe k statutu pripravljalnega odbora Dnevo kmetijstva, ribištva in gozdarstva, ki bo tako prenehal obstajati že 31. decembra letos namesto leta 2017 kot je bilo prvotno predvideno. Občinski svet je tudi uvedel sejnine za svetniške komisije, ki jih predvideva statut, v višini okoli 40 evrov bruto.

Če se povrnemo k uvodnemu poročilu župana Kluna, je le-ta med drugim napovedal bližnje asfaltiranje nekaterih cest v Boljuncu, Logu, Dolini in pri Domju. Občina je izvedla tudi nekatera dela na pokopališčih v Boljuncu, Mačkoljah in Borštu, v kratkem pa bodo stekla popravila še v Boljuncu in Dolini.

Klun je poročal tudi o sestanku preteklega 29. oktobra na Deželi v zvezi s stečajem ustanove za industrijsko cono Ezit, na katerem so izpostavili potrebo po varnosti uslužbencev, nadaljevanju storitev za podjetja, rešitvi finančnega stanja tudi ob upoštevanju premoženja Ezit-a ter po čimprejšnji ustanovitvi nove ustanove.

Po zadnjih podatkih agencije Arpa naj bi v prvem polletju letošnjega leta Občina Dolina dosegla dobrih 54 odstotkov ločenega zbiranja odpadkov, kar pa ni še dovolj, saj bi morali po zakonu dosegati vsaj 65 odstotkov, zato že nekaj časa poteka razdeljevanje kompostnikov v brezplačno uporabo občanom.

SLOVENSKA MANJŠINA - Sestanek s Torrentijem na Ukmarjevo pobudo

Dežela išče rešitve za Stadion 1. maj

O prihodnosti objekta pri Sv. Ivanu bo najbrž govor na prihodnji seji posvetovalne komisije za Slovence

Tudi deželna uprava se je angažirala za celovito in trajno rešitev vprašanja Stadiona 1. maj. To je potrdil odbornik Gianni Torrenti na srečanju z deželnicima svetnikoma Stefanom Ukmarjem in Igorjem Gabrovcem ter z novim predsednikom Bora Gorazdom Pučnikom. Do sestanka je prišlo na Ukmarjevo pobudo.

Pučnik je Torrentiju, ki je sicer dobro seznanjen z zapleteno problematiko Stadiona, predstavil načrte Bora, ki slonijo na dveh potrebah: popravilo in obnova obstoječega ter postavitev večnamenske strukture, ki bi se jo lahko gradilo po kosih, da bi bila čim prej uporabna. Pučnik bo v prihodnjih dneh izročil deželnemu odborniku proračun napovedanih obnovitvenih in gradbenih posegov.

Torrenti je izpostavil, da sta predsednika SKGZ in SSO - Rudi Pavšič in Walter Bandelj - na nedavnem srečanju s slovenskim ministrom Gorazdom Zmavcem izjavila, da predstavlja svetoivanski objekt prioriteto za obe krovni slovenski organizaciji. Pavšič je na ponedeljkovi umestitvi novega deželne sveta SKGZ v Nabrežini Stadion celo označil kot »prioriteto vseh prioritete«.

O tej strukturi, ki se očitno ne more več sama vzdrževati in ki je obenem potrebna nujnih obnovitvenih del, bo najbrž govor na prihodnji seji deželne posvetovalne komisije za Slovence. Torrenti soglašja z možnostjo, da se Stadion 1. maj financira iz sklada zaščitnega zakona, torej z državnimi prispevki. Zadeva pa ni tako enostavna in izvedljiva, tudi zato, ker gre za zasebno nepremičnino, ki je Dežela ne more direktno financirati. Treba je zato iskati druge poti, najbrž tudi z lastninsko preosnovo objekta. Lastnik Stadiona je družba z omejeno

odgovornostjo SIS (kratica za Società impianti sportivi), katere deleži so takole porazdeljeni: SZ Bor 47 odstotkov, Tržaška matica 39 odst. in kulturno društvo Slavko Škamperle 14 odst. Upravitelj objekta je Bor, ki mu je Dežela z državnim denarjem doslej enkrat priskočila na pomoč za Stadion, sedaj pa bo treba iskati in najti druge rešitve.

S.T.

LEVO ODBORNIK GIANNI TORRENTI IN DESNO POGLEJ Z ZRAKA NA STADION 1. MAJ

FOTODAMJ@N

ŽENEVA - Forum za manjšinska vprašanja v okviru OZN

Opozorili na položaj Slovencev na Svobodnem tržaškem ozemlju

V torek in sredo je v Ženevi zasedal Forum za manjšinska vprašanja, ki ga vsako leto prirejajo na pobudo Sveta Združenih narodov za človekove pravice. Zasedanja so se udeležili tudi tržaški Slovenci Andrej Rupel, Sandro Gombač in Samo Pahor, in sicer pod okriljem organizacije nezastopanih narodov UNPO ter nevladne organizacije Triest NGO.

Na srečanju so predstavniki manjšin z vsega sveta opozorili na pereča vprašanja ter na nespoštovanje njihovih osnovnih pravic. Po Rupelovih besedah je bilo slišati marsikaj neprijetnega, jasno se je pokazalo, da so razne manjšine po svetu žrtve najrazličnejših krivic in tudi krutih oblik preganjanja, kakršne si težko predstavljamo. Prav Rupel, ki je sicer tudi novi predsednik gibanja Svobodno ozemlje (enega izmed gibanj, ki se potegujejo za obuditev Svobodnega tržaškega ozemlja), je včeraj nastopil v imenu tržaških gostov oz. »prisotnih državljanov STO«. »Jezikovne pravice niso le kulturna pravica. So temelj človekovih pra-

vic in jih je treba obravnavati kot take,« je začel svoj govor, v katerem je opisal večkulturne značilnosti Trsta ter diskriminacije na račun slovenske in drugih skupnosti v 20. stoletju. Spomnil je, da je v Coni A slovensčina zaživila v javnih aktih, italijanska uprava pa je uporabo tega jezika spet omejila. »Kljub vsem jamstvom in zagotovilom italijanske vlade Jugoslaviji, je bilo potrebnih več let, da so se razmere nekako približale enakosti pravic in obnašanj z ostalimi prebivalci obeh področjih,« je

Sandro Gombač, Andrej Rupel in Samo Pahor v Ženevi

dejal. Še danes je, kljub izboljšanim stanju, veliko pomembnih omejitev, popolne enakosti jezikovnih pravic ni »zlasti v coni A STO«. Zakon iz leta 2001 določa pravice, ki pa so ozemeljsko omejene, neresenih vprašanj je veliko, je še opozoril Rupel.

TRŽAŠKI OBČINSKI SVET - Sinoči

Prostorski načrt: v ospredju okolje

Druga seja tržaškega občinskega sveta, ki je v ponedeljek začel razpravljati o novem občinskem splošnem prostorskem načrtu, je bila včeraj domala v celoti namenjena oceni vpliva načrta na okolje. Skupščina je vzela v pretres številne predpise deželne uprave in ugovore nekaterih posameznikov.

Sejo je uvedla tržaška občinska odbornica za urbanistično načrtovanje Elena Marchigiani in razložila postopek seje. Omenila je še nekatere pripombe, ki jih je prispevala deželna vlada, nakar se je začela razprava, ki je bila sicer bolj tehnične narave.

Presoja vpliva na okolje je pomemben dokument, kajti upošteva ozemlje, floro in favno območja, na katerem se bo prostorski načrt izvajal, je pripomnil občinski svetnik Gibanja 5 zvezd Stefano Patuanelli in spomnil, da je dober del tržaške občine na zaščitenem območju Natura 2000. Njegov kolega Paolo Menis je dodal, da je to dejansko osnova, na kateri sloni regulacijski načrt in zato obnovil vsebino evropske mreže Natura 2000, katere namen je zaščita okolja na mnogih evropskih območjih. V nadaljevanju so občinske svetnike zanimala nekatera poglobljena, nato je prišlo do zahteve, da se vsak predpis glasuje posamezno. Skupščina je predlog sprejela in so občinski svetniki glasovali vsako postavko posebej. Občinski svetniki so sprejeli v bistvu soglasno vse predpise, nato so analizirali ugovore nekaterih posameznikov.

Med temi je bil ugovor gospe, ki je

zahtevala gradbeno dovoljenje za zemljišče, namenjeno za pašne. Postavilo se je vprašanje, ali mora biti seja tajna, saj je treba razpravljati o občanih in jih poimensko imenovati. Občinska tajnica je odgovorila, da je lahko seja tajna, ko je govor o zasebnih zadevah občanov in da torej to ne pride v poštev.

Skupščina je tako obravnavala primer Adriane Rovani, ki zahteva gradbeno dovoljenje na zemljišču s teraso na morju. Odrpelo se je torej vprašanje gradnje na pašnih. Če tej gospe ni mogoče izdati gradbenega dovoljenja, se bo to ponovilo vsakič, ko bo govor o pašnih in torej ne bo mogoče izdati nobenega gradbenega dovoljenja, je opozoril svetnik Patuanelli in dodal, da mora biti občinski svet dosleden. Če hočemo ponovno oživeti kmetijstvo, pa je potrebno na pašnih omogočiti gradnjo hišic za orodje ali drugih objektov, je dejal. Pravico do gradnje na pašnih sta še zlasti zagovarjala svetnika stranke Forza Italia Piero Camber in Ljudstva svobode Manuela Declich. Predsednik pristojne občinske komisije Mario Ravalico je nato razložil, da se zemljišče gospe nahaja na območju, kjer so prepovedane gradnje. Mimo vprašanja pašno se tisto zemljišče namreč nahaja na območju, ki je podvrženo usadom in kjer je torej sploh prepovedano graditi, je povedal Ravalico.

Skupščina je nato nadaljevala z razpravo in nazadnje odobrila presojo vpliva na okolje z glasovi večine.

A.G.

ZGODOVINA - »Spodrslijaj« v vabilu za iskanje statistov za film Rosso Istria

Slika o fojbah z židovskimi otroki

Fotografija bega pred nacisti iz leta 1940 je iz arhiva francoske agencije Roger Viollet-Topfoto

V Trstu bodo v kratkem začeli snemati film Istria Rossa, ki govori o fojbah v Istri in še posebej o tragični usodi mlade Norme Cossetto, ki so jo jugoslovanski partizani umorili v Istri. Film bo režiral mladi Argentinec italijanskega porekla Maximiliano Hernando Bruno, poleg v

našem mestu pa bo snemanje potekalo v Padovi in v istrskem Groznanju. Scenarij za film je delo Antonella Belluca, v njem bosta med drugim nastopala Giorgio Albertazzi in Goričanka Anita Kravos, producenti pa računajo tudi na sodelovanje mednarodno uveljavlje-

nega igralca Rutgerja Hauerja. Glasbo za Istria Rossa bo napisal kantavtor Simone Cristicchi, avtor znane predstave Magazzino 18.

Kot smo poročali bodo jutri in v soboto na sedežu ezulskih združenj v Ul. Belpoggio 29 zbirali statiste in statistke za ta film. Vabilu so priloži-

li fotografijo z naslovom filma, ki pa je - kot je ugotovil spletni portal Bora.la - reprodukcija fotografije znane pariške fotografske agencije Roger Viollet-Topfoto iz leta 1940. Fotografija ne prikazuje fojbe, temveč francoske otroke židovskega rodu, ki bežijo pred nemško vojsko.

UNIVERZA - Danes ob 9.30 pobuda Novinarske zbornice in sindikata

Migranti in mediji

Ob ostalih govornikih bodo svoje prispevke podale tudi Eva Ciuk, Barbara Gruden in Veronika Martelanc

Novinarska zbornica in sindikat prirejata danes v zborni dvorani Univerze v Trstu na Trgu Europa 1 srečanje na temo *Poročati o priseljevanju*. Srečanje, ki se bo začelo ob 9.30, bo potekalo v sodelovanju z Občino Trst in tržaško univerzo ter pod pokroviteljstvom Urada za boj proti rasni diskriminaciji (Unar), posvečeno pa bo problematiki korektnega in objektivnega poročanja o problematiki priseljevanja in migrantov. Ob tej priložnosti bodo poudarili načela Rimske listine, dalje bo govor o srečevanju kultur, obenem pa bodo tudi podali sliko o realnem položaju v zvezi s priseljevanjem v Furlaniji Julijski krajini, ki se nahaja v središču t.i. »balkanske poti« migracijskih tokov. Pobudniki so namreč prepričani, da je samo s poznavanjem dejstev mogoče korektno informirati.

Po uvodnem posegu novinarke deželne sedeža RAI Eve Ciuk na temo *Priseljevanje, kot o njem govorijo mediji: besede, ki ustvarjajo izredne razmere*, bodo o teh vprašanih govorili izvedenka za človekove pravice in komunikacijo ter sodelavka urada Unar Paola Di Lazzaro (*Novice, ki to niso bile: kronike o izredni dezinformaciji*), predsednik Italijanskega solidarnostnega konzorcija ICS Gianfranco Schiavone (*Kako se v Italiji in Evropi spreminja pravica do azila*), goriška predstavica Visokega komisariata Združenih narodov za begunce Veronika Martelanc (*Podoba migrantov, ki jo nudijo mediji, v primerjavi z realnostjo: ali vedno sovpadata?*), dopisnica tretjega televizijskega dnevnika RAI TG3 Barbara Gruden (*Reportaža z vročih mejnih območij na Balkanu*) ter tržaška prefektnja Francesca Adelaide Garufi (*Migranti in varnost*). Udeležence bodo uvodoma pozdravili deželna predsednika Novinarske zbornice in sindikata, Cristiano Degano in Carlo Muscatello, ter tržaška podžupanja Fabiana Martini.

Na srečanje so vabljeni v prvi vrsti seveda novinarji, saj bo šlo med drugim za srečanje v sklopu pobud na področju poklicnega izpopolnjevanja, vendar je dogodek odprt za vse: tako se ga lahko udeležijo tudi študentje tržaške univerze in ostali občani.

Veronika Martelanc

FOTODAMI@N

Barbara Gruden

FOTODAMI@N

MUZEJ REVOLTELLA - V soboto Prvi tržaški mednarodni simpozij o Palestini

V Trstu bo v soboto govor o palestinskem narodu in njegovih zanikanih pravicah. V prostorih muzeja Revoltella bo namreč potekal mednarodni simpozij z naslovom *Palestina, zanikane pravice in bodoče perspektive*. Mednarodno srečanje, ki bo potekalo ves dan (od 8.30 do 17. ure), prireja tržaški odbor združenja Salaam otroci oljke v sodelovanju z Občino Trst.

V teh dneh poteka pomembna obletnica. Pred tremi leti je namreč generalna skupščina Združenih narodov potrdila resolucijo, s katero je status Palestine iz entitete opazovalke bil povišan v državo nečlanico opazovalko. Palestina je bila tako končno priznana kot država. Prvi tržaški mednarodni simpozij o Palestini spada v širšo serijo podobnih dogodkov, ki bodo v tem tednu potekale tudi drugod po Italiji in Sloveniji. Na njem bo nastopilo kar nekaj mednarodnih osebnosti, med njimi tudi izraelski novinar Gideon Levy, ki se bo osredotočil na paradoks med konceptom demokracije in vojaško zasedbo palestinskih teritorijev s strani Izraela. Za njim bo spregovoril palestinski profesor Wasim Dahmash, ki bo postavil pod drobnogled kulturo palestinskega naroda. Sledil bo poseg palestinske zdravnice in aktivistke za človekove pravice Ghade Karmi.

Popoldanski del programa bo obogatila okrogla miza, h kateri se bodo pridružili tudi odvetnik Fausto Gianelli, ameriška aktivistka za človekove pravice Stephanie Westbrook in še palestinska pisateljica Widad Tamini. Simpozij bo vodil tržaški zgodovinar in profesor Fulvio Salimbeni, poskrbljeno pa bo tudi za simultano prevajanje posegov v angleški jezik. (rd)

Predstavnika združenja Salaam

FOTODAMI@N

Slepi in slabovidni, tehnologija in turizem

Muzej Sartorio bo danes dopoldne gostil srečanje, ki ga prireja Deželni inštitut za slepe Rittmayer. Govor bo o tem, kako sodobna tehnologija pomaga slepim ter slabovidnim, posebno pozornost bodo posvetili turizmu. Ob 9.30 bodo nastopili predsednik inštituta Rittmayer Hubert Perfler, tržaška občinska odbornica za socialno politiko Laura Famulari in predsednik deželne konzulte za osebe s posebnimi potrebami Vincenzo Zoccano. Od 10.30 bodo sledila predavanja, prva bo govorila Katjuša Koprivnikar z Zavoda za slepo in slabovidno mladino Ljubljana. Srečanje se bo nadaljevalo do 13.30.

TKS - Danes ob 17. uri Pogovor z Alejandro Laurencich

Danes ob 17. uri bo gostja Tržaškega knjižnega središča (na Trgu Oberdan 7) argentinska prozajistka in scenaristka slovenskih korenin Alejandra Laurencich, ki se bo pogovarjala s prevajalko Mojco Jesenovec. Alejandra Laurencich se je leta 1963 v Buenos Airesu rodila slovenskemu očetu in argentinski materi. Pisati je začela že v mladosti, leta 2001 pa je za svojo knjigo kratkih zgodb *Kronanje slave* prejela nagrado argentinskega državnega umetnostnega sklada. Njen roman z delovnim naslovom *Konec tisočletja*, ki ga v slovenščini lahko beremo v pričujoči knjigi, je že leta 1994 postal finalist nagrade emecá©, vendar ga je pisateljica popravljena v knjižni obliki izdala šele leta 2009.

Alejandra Laurencich je z romanom *Pusti me pri miru* v malo slovensko okolje med drugim pripeljala neskončno osamljenost v Patagoniji, kjer na dobrem milijonu kvadratnih kilometrov ozemlja živi toliko ljudi, kot v vsej Sloveniji skupaj - oziroma dva človeka na kvadratnem kilometru. Ampak v Argentini pozna osamljenost tudi drugo skrajnost. V prestolnici Buenos Aires živi okoli 13 milijonov ljudi, torej 15 tisoč prebivalcev na kvadratni kilometer, ki pa večinoma živijo drug mimo drugega.

Včeraj danes

Danes, ČETRTEK,
26. novembra 2015

KONRAD

Sonce vzide ob 7.18 in zatone ob 16.26 - Dolžina dneva 9.08 - Luna vzide ob 17.21 in zatone ob 8.30.

Jutri, PETEK,
27. novembra 2015

VIGIL

VREMEVČERAJ: temperatura zraka 4,2 stopinje C, zračni tlak 1011,3 mb ustavljen, vlaga 59-odstotna, veter 12 km na uro severovzhodnik, nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 15,6 stopinje C.

Lekarne

Od ponedeljka, 23. do nedelje, 29. novembra 2015:
Običajni urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00
in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte
tudi od 13.00 do 16.00

Trg Venezia 2 - 040 308248, Naselje Sv. Sergija - Ul. Curiel 7/B - 040 281256, Bazovica - Ul. Gruden 27 - 040 9221294 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

Lekarne odprte
tudi od 19.30 do 20.30

Trg Venezia 2, Naselje Sv. Sergija - Ul. Curiel 7/B, Ul. Ginnastica 6, Bazovica - Ul. Gruden 27 - 040 9221294 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Ginnastica 6 - 040 772148.

www.farmacititrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure). Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita. Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnic: 040 399-1111. Informacije KZE, bolnišnic in otroške bolnišnice, tel. (zelená številka) 800 - 991170, od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaških bolnišnicah in o otroški bolnišnici Burlo Garofolo.

Šolske vesti

NA DTZ ŽIGE ZOISA bodo skupne govorilne ure (roditeljski sestanek) danes, 26. novembra, ob 17.30 za bienij in ob 18.30 za trienij obeh smeri.

URAD ZA IZOBRAŽEVANJE IN ŠOLSKE STORITVE sporoča, da je zaradi izčrpanja lestvice za š.l. 2015/16 v občinskih otroških jasli v Dolini, ponovno odprl vpisovanja za slovenski in italijanski oddelk. Informacije in vpisni obrazci na www.sandorligo-dolina.it.

RAVNATELJSTVO LICEJA F. PREŠERNA sporoča staršem dijakov, da bodo potekale govorilne ure v ponedeljek, 30. novembra, od 17.30 do 19.30 za bienij in klasični licej; v torek, 1. decembra, od 17.30 do 19.30 za trienij znanstvenega liceja, liceja za uporabne znanosti in jezikovnega liceja.

25. novembra 2015
SiVince Tutto
Super Enalotto št. 210

	1 22 43 48 55 70
Nagradni sklad	404.922,50 €
Brez dobitnika s 6 točkami	--€
Brez dobitnika s 5 točkami	--€
11 dobitnikov s 4 točkami	7.185,53 €
456 dobitnikov s 3 točkami	446,65 €
7.398 dobitnikov s 2 točkami	16,51 €

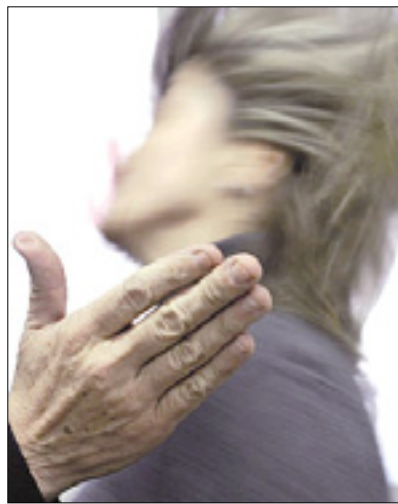

TRŽAŠKA UNIVERZA - Dan boja proti nasilju nad ženskami

Vsaka peta ženska doživela nasilje v družinskem krogu

Ob mednarodnem dnevu boja proti nasilju nad ženskami, ki smo ga obeležili včeraj, se z nizom akcij predstavlja tudi Univerza v Trstu, ki je pripravila pester in raznolik program. Ta med drugim predvideva tudi posvet z naslovom *Porazimo nasilje nad ženskami: strokovnjaki o Istanbulski konvenciji*, ki bo jutri med 9. uro in 19.30 potekal na sedežu Univerze v Trstu na Trgu združene Evrope 1 (stavba H3). O konvenciji, ki je prvi evropski zakonski instrument, ki vzpostavlja zakonodajni okvir za zaščito žensk pred vsemi oblikami nasilja, bodo govorili predstavniki različnih strok. Ti bodo postregli tudi s predlogi za bolj sistematičen in celovitejši pristop k preprečevanju nasilja nad ženskami.

Da je vprašanje nasilja izredno pereče, se strinja tržaški rektor Maurizio Fermeglia, ki je na včerajšnji predstavitvi akcij postregel z zaskrbljujočimi podatki. Ena zadnjih raziskav je pokazala, da je 19 odstotkov italijanskih žensk doživelo eno od oblik nasilja v družinskem krogu. Dodatnih devet odstotkov žensk je žrtev zlezovanja. Poleg tega se je število femicidov v letu 2014 povečalo na 115, skoraj vsi povzročitelji so bili partnerji žrtev. Tem podatkom je treba prišteti še 100 poskusov umora, je opozoril rektor Fermeglia, ki je pri ozaveščanju javnosti kot pomembno izpostavil tudi vlogo univerz. Po njegovih zagotovilih je tržaška univerza v zadnjih letih spodbujala in razvijala dejavnosti, s katerimi so uspešno ozaveščali javnost o problematiki nasilja nad ženskami. Več o teh je povedala prof. Patricia Romito, ki se na akademski ustanovi ukvarja tudi s pravicami žensk. Letos je univerza začela podeljevati štipendijo za doktorsko disertacijo na temo nasilja nad ženskami. Od leta 2013 na oddelku za medicino redno izvajajo tečaje o prepoznavanju nasilja nad ženskami, še posebej pa so pozorni do osebja, ki dela na urgentnih blokih. Strokovni delavci udeležence tečaja seznanjajo z dolžnostmi in dilemami, ponujajo pa jim tudi možnosti rešitev. Optimalna pomoč in podpora žrtvam z njihove strani je nedvomno zagotovilo za zajezitev tega družbenega pojava.

Rektor Maurizio Fermeglia je predstavil podatke in pobude

FOTODAMIJ@N

Univerza v Trstu bo v prihodnjih dneh pripravila še druge akcije proti nasilju nad ženskami, izpostaviti pa velja družabni dogodek, ki ga organizirajo športno-univerzitetni centri po vsej Italiji. Tržaški del bo na programu 14. decembra (predvidoma ob uri kosila). Na

osrednjem trgu pred univerzo bodo organizirali dogodek, ki bo namenjen predvsem mladim, predvideva pa veliko glasbe in plesa. Udeleženci si bodo nadeli oranžne majice, s katerimi se bodo pridružili svetovni kampanji za človekove pravice žensk. (sč)

DEMONSTRACIJA - V središču Trsta Dijaki z 90-metrskim transparentom proti nasilju

Sodelovale so šole, zdravstveno podjetje, zadrage in posamezniki

Dobrih sto ljudi se je včeraj v Trstu udeležilo demonstracije proti nasilju nad ženskami ob temu posvečenem mednarodnem dnevu (*na slikah FotoDamij@n*). Večinoma je šlo za dijake, v rokah so imeli 90 metrov širok transparent. Šlo je za pobudo svetoivanskega mikro okraja zdravstvenega podjetja in zadrage La Quercia, ki se je razširila še na druge podobne ustanove. Demonstracijo so organizirali že tretjič, transparent so ustvarjali dijaki tržaških višjih in nižjih srednjih šol ter razna društva in posamezniki. Opaziti je bilo najrazličnejše risbe in napise, ki so denimo pozivali moške, naj raje uporabijo roke za obdarovanje žensk s cvetjem.

ODPRTO NON-STOP 8.30 - 19.00 OD PONEDELJKA DO SOBOTE

ponudba velja

od 26.11.2015 do 5.12.2015

oziroma do prodaje zalog.

discount Tedesco

DOLINA 538 - TRST (v bližini športnega igrišča)

TEL. 0039-040-8325039

PANETONE KLASIČNI MAINA v vrečki iz prozorne folije 700 gr.

€ 1,99

€ 2,59

SUROVI PRŠUT S KOSTJO na kg.

€ 5,49

€ 7,20

OGRSKA SALAMA M. BRUGNOLO ½ vakumsko pakirana na kg.

€ 5,98

€ 7,90

SIR LATTERIA MONTASIO 60 dni na kg.

€ 5,98

€ 8,90

MAASDAM ROYAL HOLLANDIA na kg.

€ 3,99

€ 6,70

MASLO ANTICHE LATTERIE 1 kg.

€ 3,89

€ 4,23

TESTENINE IZ ZDROBA "LEVANTE" 500 gr.

€ 0,39

€ 0,46

EDAMER DANUBIA na kg.

€ 2,98

€ 3,69

EKSTRADEVIŠKO OLJČNO OLJE SPERONI 5l.

€ 18,99

€ 19,90

DELNO POSNETO MLEKO GALATEA 1l.

€ 0,49

€ 0,79

SADNE REZINE KINDER BROSS 280 gr.

€ 1,99

€ 2,99

SIR GRANA PADANO, DRUŽINSKO PAKIRAN na kg.

€ 7,99

€ 9,90

NUTELLA FERRERO 825 gr.

€ 4,49

€ 4,74

PRALNI PRAŠEK DASH 60 meric

€ 10,98

€ 11,89

MEHČALEC COCCOLINO 4l.

€ 3,29

€ 3,99

PASIRAN PARADIŽNIK v tetra brick embalaži 1l.

€ 0,58

€ 0,65

COCA COLA PET 1,5l.

€ 1,10

€ 1,49

Facebook stran proti nasilju nad ženskami

Občina Trst je včeraj v sodelovanju s centrom Goap in policijo objavila na Facebooku novo stran, posvečeno nasilju nad ženskami. »Naš namen je doseči čim več ljudi in sporočiti, da je izhod iz začaranega kroga nasilja mogoč,« je dejala podžupanja Fabiana Martini. Stran navaja številko za klic na pomoč (1522) in druge koristne povezave z lokalnimi inštitucijami.

slovensko stalno gledališče SEZONA 2015/16

Lot Vekemans
ISMENA, NJENA SESTRA
režiser Igor Pison

DANES, 26. novembra, ob 20.30
v petek, 27. novembra, ob 20.30
v soboto, 28. novembra ob 20.30
v nedeljo, 29. novembra ob 16.00
ponovitve se nadaljujejo do 12. decembra

v Klubskem prostoru z italijanskimi nadnapisi zaradi omejenega števila sedežev je rezervacija obvezna!

BLAGAJNA SSG: od ponedeljka do petka 10.00-15.00 040 2452616 www.teaterssg.com

slovensko stalno gledališče SEZONA 2015/16

Slovensko stalno gledališče, Kulturno društvo Raz/seljani, Glasbena Matica v sodelovanju s Primorskim dnevnikom in Slofest-om

Sabrina Morena, Martina Kafol, Martin Lissiac, Daniel Dan Malalan

KAKO POSTATI SLOVENC V 50 MINUTAH

režiserka: Sabrina Morena
igra: Daniel Dan Malalan
Boštjan Zavnik - harmonika

danes, 26. novembra, ob 20.00 v dvorani Roma v Miljah s sodelovanjem DSMO Kiljan Ferluga

www.teaterssg.com

SPOMINI - Bogomila Lupinc o prekopu strica, ki je med drugo svetovno vojno umrl v Nemčiji

Poljsko cvetje po 70 letih na stričevem grobu

»Prepričana sem, da je o vsem odločala usoda.« Gospa Bogomila Lupinc iz Praprota ji je še danes hvaležna, saj je po sedemdesetih letih lahko našla strica Danijela Terčona, ki je med drugo svetovno vojno umrl v Nemčiji. »Maminega brata Danijela doma iz Klanca pri Gorjanskem so namreč konec leta 1942 vpoklicali v posebne bataljone v Potenzo. Po razpadu Italije, septembra 1943, se je stric vrnil domov: povsem izčrpan je bil od dolge in nevarne poti. Tri tedne po njegovem povratku so vas obkolili Nemci, ki so iskali može - delovno silo, in ga, tako kot ostale vaščane, odpeljali na prisilno delo v Nemčijo, v okolico Kölna. To je bilo zadnjič, kar so ga domači videli.«

Danijel Terčon je najprej delal na neki kmetiji, potem pa so ga premostili v tovarno železa in jekla v Bergheimu. Pred koncem vojne aprila 1945 so Američani prodirali v nemška mesta in podeželje, v noči na 12. april so med bombardiranjem zadeli tudi italijanski lager, kjer so živeli številni tuji delavci. Dosti jih je takrat umrlo, Terčon pa je bil hudo ranjen v trebuh. »Da so ga ranjenega odpeljali v bolnišnico v Bensberg, sta nam veliko pozneje povedala njegova delovna prijateljca, sotrpina iz Barkovelj in Bovca, ki sta se po osvoboditvi vrnila domov. Kdo ve, morda je s seboj imel dokumente ali pa je morebiti v bolečinah znal povedati, kako mu je ime, tako da je bil lahko vsaj identificiran. Poškodbe pa so mu bile usodne.«

Bogomila Lupinc si je vselej prizadevala, da bi izvedela, kaj se je z njim pripetilo, kje je umrl in kje je pokopan. »Nekateri so me prepričevali, naj že neham in naj strica pustim, da počiva tam, kjer je njegov grob. Sama pa nisem bila tega mnenja.« Stričev grob je prvič, neuspešno, iskala že leta 1966, ko je službovala v Wiesbadnu v Nemčiji. Takrat je razpolagala samo z njegovim zadnjim naslovom iz leta 1944 - »Tovarna železa v Bergheimu«. V tovarni so ji izročili seznam takratnih delavcev, na katerem je bilo zabeleženo tudi stričevo ime, z drugimi informacijami pa niso razpolagali. Da bi ga morebiti sama našla na pokopališču, pa je bilo dejansko nemogoče.

Leta 2008 se je v Praprotu slučajno mudila nemška novinarka Radia Köln Ursula Rütten. »Ugodila je naši prošnji, da bi obiskala občino v Bensbergu, kjer je delal stric, in poiskala arhiv umrlih v letu 1945. Našla je seznam pokopanih in njihov mrtvaški list; eden izmed teh je bil stričev, s pripisom, da so bili tuji državljani leta 1958 preneseni v Hamburg.« nam je povedala sogovornica. Danijel Terčon je bil namreč pokopan na civilnem pokopališču v Bensbergu s številnimi drugimi nesrečniki. Leta 1958 so v Hamburgu uredili veliko vojaško pokopališče - Ehrenfriedhof Ojendorf, kjer je pokopanih 5849 italijanskih državljanov, ki so jih prenesli tja samo s pokopališč severo-zahodnega območja Nemčije. Zanje so uredili cementne grobnice z imenom in priimkom, na številnih pa so zapisali le »Unbekannt«, neznan. »To so bili civilisti, ki so delali s stricem. Ker v bolnišnici niso poznali njihovega imena, so jih pokopali pač brez njega.«

Dejansko je bilo takrat vse rešeno, saj je družina končno izvedela, kje je Danijel pokopan. »Hamburg je sicer daleč, tako da smo se dolgo pripravljali, da bi tja odpotovali.« Pa je usoda spet potrkala na njihova vrata. Lani poleti sta namreč popotnika iz Hamburga, zdravnica Ulrike Schroeder in njen mož Christoph Schnette, med hojo po evropski poti miru od Celovca do Milja prespala v Praproto. »Ko sem slišala, od kod prihajata, sem jima zaupala, da bi

se rada tudi sama tja odpeljala, da bi našla stričev grob.« Ponudila sta se, da bosta kar sama stopila do pokopališča. Deset dni po njunem odhodu, je Lupinčeva prejela večjo kuverto: Hamburgana sta ji poslala fotografije stričevega groba. »Po sedemdesetih letih sta onadva prva položila poljsko cvetje na grob strica Danijela.«

Nedvomno je bilo to izredno presenečenje, zlasti za pokojnikovega sina Jožeta, ki očeta dejansko ni poznal, saj mu je bilo dve leti in pol, ko so ga odpeljali od doma. Takoj so začeli z urejanjem dokumentov za prekop pokojnika; dopisovanje z italijanskim vojaškim ministr-

stvom (onorcaduti@onorcaduti.difesa.it) je trajalo dobro leto. V Hamburgu prekopavajo italijanske državljane vsako leto med 16. septembrom in 16. novembrom, tako da so 24. septembra letos pripeljali posmrtno ostanke Danijela Terčona v lesenem zaboju ovitem v italijansko zastavo iz Hamburga v Italijo. »Danijelov sin jih je iz Bologne nato po 70 letih spet pripeljal domov.« 25. septembra je bila v cerkvi v Gorjanskem pogrebna svečanost z mašo; Danijela Terčona so pokopali v družinsko grobnico, kjer je imel že prej fotografijo in ime. »Končno počiva ob svojih dragih v domači zemlji.«

Dva dni po pogrebu je gospa Bo-

gomila prejela spet novo pismo od hamburškega para. V njem je bila stran časopisa z daljšim člankom o Italijanu, Francu Rosciniju iz Perugia, ki je na pokopališču v Hamburgu po 70 letih našel očeta. »Francov oče Alberto je namreč delal z mojim stricem in je umrl istega dne kot on, bil pa je med tistimi brez identitete, tistimi »Unbekannt«. Sin Franco, ki si je sila prizadeval, da bi našel očeta, je celo stopil do hamburškega inštituta, kjer delajo DNK analize. Sicer ni vedel, kateri grob je očetov, čutil pa je, da je med tistimi brez imena. In res so ga našli in ga letos pripeljali domov v Perugia.«

Sara Sternad

GLEDALIŠČE ROSSETTI - 27. decembra

Skupina Canto Libero in tekstopisec Mogol

V gledališču Rossetti se 27. decembra ob 17. uri ponuja izredno glasbeno doživetje. Takrat bo namreč koncert tržaške skupine Canto Libero, ki bo imela v svoji sredi znamenitega gosta: Giulia Rapettija, bolj znanega kot Mogola (na sliki), ki velja za največjega italijanskega pisca besedil vseh časov, znan pa je zlasti po sodelovanju s kantavtorjem Luciom Battistijem. Skupina Canto Libero se bo na koncertu predstavila ravno z izvirnimi priredbami Battistijevih pesmi na Mogolovo besedilo. Vstopnice so na voljo pri blagajni gledališča Rossetti, pri prodajni točki Ticket Point na Korzu Italia ter pri info točki v središču Torri d'Europa.

TFS STU LEDI - Jutri predstavitev

Dvojezični koledar, posvečen tržaški noši

Folklorna skupina Stu ledi se ponša s koledarjem, posvečenim tržaškim nošam

ARHIV

OPČINE - Predava Majda Košuta

Z zdravo prehrano preprečujemo raka

Danes ob 17.30 bo v razstavnici dvorani Zadrzne kraške banke na Opčinah (Ul. Ricreatorio 2) predavanje, ki ga prireja združenje prostovoljcev Hospice Adria Onlus. Dermatologinja Majda Košuta bo predavala na temo *Hrana v onkološki preventivi*.

S pravilno prehrano lahko preprečujemo veliko obolenj, ali celo zdravimo bolezni. Po mnenju mnogih znanstvenikov zdrava prehrana celo bolj koristi kakor sama zdravila, pišejo organizatorji. Vsi svetovni raziskovalci na področju rakastih obolenj se strinjajo, da bi lahko s pravilno prehrano preprečili kar trideset odstotkov teh bolezni. Zelo pomembna so priporočila ali »zlata pravila« za zdravo prehrano. Vseprošno znana so: manjša uporaba kuhinjske soli, uživanje manjših količin maščob, posebno če so živalskega izvora, omejevanje uživanja rdečega mesa itd., medtem ko je potrebno jesti veliko zelenjave in sadja.

DEVIN-NABREŽINA - Izlet

Iz Medjevasi na Grmado

V nedeljo bo na vrsti nov izlet, na katerega vabi devinsko-nabrežinska občinska uprava. Iz Medjevasi se bodo izletniki povzpeli na južno pobočje Grmade (323 metrov) in se poučili o tamkajšnjem rastlinju in favni. Ogled bodo popestrili različni primeri uporabe prostora, saj bodo obšli naseljena območja, površine, gojene na tradicionalen oz. manj tradicionalen način, pašnike in razne vrste gozdov. Območje je z naravoslovnega vidika posebno zanimivo. Izlet se bo zaključil na turistični kmetiji Paolo Pernarcich v Medjevasi s pogovorom o vlogi kmetijskega pridelovalca na Krasu med ohranjanjem krajinskih značilnosti in razvojem prostora. Izlet v sodelovanju z Morskim rezervatom Miramar je namenjen odraslim in družinam, traja tri ure, je brezplačen. Obvezna pa je prijava na telefonski številki 040-224147 (ob odzivu pritisnite 3), še danes in jutri od 10. do 13. ure.

Tržaška folklorna skupina Stu ledi pripravljajo novi koledar za leto 2016. Dvojezični slovensko-italijanski koledar nosi naslov *Tržaška noša - Il Costume triestino*, saj je, kot piše v sporočilu za javnost, v celoti posvečen tržaški ljudski noši v vseh njenih različicah: moški in ženski, poročni in parterški, mandijerski in brški oziroma škedenjski, praznični in delovni, ženski in dekleški, poletni in zimski ... Koledar bo opremljen z barvnimi slikami (modeli so v glavnem člani skupine) ter z detajli starih originalnih noš.

Pri skupini Stu ledi so prepričani, da bo novi koledar brez dvoma lepa priljubljenost za prijetno in koristno darilo za prihajajoče božične in novoletne praznike (še lepše, če se bo koledarju dodal še CD ljudskih božičnih in koledniških pesmi Ženske pevske skupine Stu ledi *Ena svetla luč gori*).

Predstavitve novega koledarja bo jutri ob 18. uri v novem Tržaškem knjižnem središču TS 360 na Oberdankovem trgu 7 v Trstu.

LIKOVNA UMETNOST - Nad 100 del iz zasebnih zbirk

Na tržaški dražbi bleščeča imena slovenskega slikarstva

TRST - Kopalci Alberta Sirka, Tulipani Avgusta Černigoja, Pogled čez most Vena Piona, Dekle v profilu Elde Piščanec, znameniti kozolci Ivana Groharja in narodne noše Maksima Gasparija, slike in risbe Antona Zorana Mušiča, živobarvna olja Lojzeta Spacala. In še: Jože Ciuha, Ivan Čargo, Matija Jama, Božidar Jakac, Rihard Jakopič, Matija Jama, Gojmir Anton Kos, France in Tone Kralj, Stane Kregar, Matej Sternen in mnogi drugi.

V tržaški dražbeni hiši Stadion se 4. decembra obeta velika dražba slik, kipcev, nakita in drugih dragocenosti, na kateri bo vlogo protagonista odigralo slovensko slikarstvo. Naprodaj bo namreč nad sto del slovenskih slikarjev, ki prihajajo iz zbirk različnih zasebnih zbirateljev. Po pisanju ljubljanskega Dnevnika, ki je v svoji včerajšnji izdaji tako kot dnevnik Delo obširno poročal o tržaški dražbi, naj bi bila glavnina del iz zbirke tržaškega podjetnika in zbiratelja Vanje Lokarja. Lokar včeraj za nas ni bil dosegljiv,

Dnevniku pa je zaupal, da se je za dražbo odločil, ker »mislil, da je prav, da tudi naš slovenski trg kot vsi evropski in svetovni trgi spozna dražbe, ki so eden temeljev svetovnega gospodarstva«. Po naših informacijah naj bi bili vsekakor lastniki slik in kipcev različni zasebni zbiratelji iz Trsta (tako Slovenci kot Italijani), nekatera dela pa naj bi prihajala tudi iz Slovenije. Pred dražbo bodo vsa dela od sobote, 28. novembra, do 3. decembra na ogled v prostorih dražbene hiše na tržaškem nabrežju (Riva Tommaso Gulli 10/A), med 10. in 13. ter med 15.30 in 19.30. Večina razstavljenih del ni dostopna širokim krogom ljubiteljev slovenske umetnosti, saj imajo cene mnogih razstavljenih del štiri ničle. Redka dela so ocenjena pod tisoč evrov, dve sliki pa dosega celo vrtočevih 70.000 evrov: kmečki pejzaži impresionista Ivana Groharja (V Gerajtah, 1908) in Pogled čez most (1925) ajdovskega slikarja in fotografa Vena Piona.

V včerajšnjem Dnevniku so objavili mnenja nekaterih poznavalcev, ki so se strinjali, da bi marsikatero delo, ki naj bi ga prodali na tržaški dražbi, spadalo v javne zbirke, da bi tako bilo dostopno širši javnosti. Tako na primer nekdanja direktorica ajdovske Pilonove galerije Irene Mislej, ki zbirko dobro pozna. Za Pilonove, Čargove in Mušičeve slike, s katerimi se je sama bolj poglobljeno ukvarjala, pravi, da brez dvoma sodijo v pomembne javne zbirke. Dodala je, da je v zbirki tudi vrsta zelo pomembnih del italijanskih in drugih avtorjev. Obžalovala je, da se je Lokar odločil za dražbo in da se o tem ni posvetoval z raznimi ustanovami, s katerimi je v stiku.

Pomočnik direktorice Moderne galerije Marko Rusjan je ob tem povedal, da je galerija na dražbo opozorila ministrstvo za kulturo.

Sami namreč nimajo niti namenskih niti interventnih sredstev za takšne odkupe. Na ministrstvu za kulturo so potrdili, da so z dražbo seznanjeni in menijo da bi ta dela vsekakor spadala v zbirke državnih muzejev in galerij. Direktorica Narodne galerije Barbare Jaki je pojasnila, da si bodo prizadevali za pridobitev del, ki bi sodila v javno zbirko, v okviru trenutnih zmožnosti. Da bi nekatera dela postala del zbirke, si bo prizadevala tudi v.d. Pilonove galerije Tina Ponebšek.

Kdo si bo naposled zagotovil dela nekaterih med najbolj blestečimi imeni slovenskega slikarstva, pa bo znano 4. decembra. (sta, pd)

Na spletni strani www.stadiona-ste.it si je mogoče ogledati celoten katalog dražbe, ki bo na sporedu v petek, 4. decembra, in v soboto, 5. decembra, v prostorih dražbene hiše Stadion na tržaškem nabrežju. Dela si je mogoče predhodno ogledati in sicer od 28. novembra do 3. decembra (10.00 - 13.00 15.30 - 19.30).

Iz kataloga so tudi dela, ki jih objavljamo na tej strani: (v smeri urinega kazalca) Kopalci (Modelle al bagno) Alberta Sirka, Štivan pri Devinu Ivana Groharja in Ida Antona Zorana Mušiča.

Slika Lojzeta Spacala, ki jo objavljamo na prvi strani, nosi naslov Delinik (Divisorio rosso).

Naše založbe se predstavljajo na že tradicionalni skupni stojnici Slovenska knjiga v Italiji, desno srečanja z Vilijem Prinčičem in Patricijo Dodič

ROŠA

31. SLOVENSKI KNJIŽNI SEJEM - Predstavitve knjig i Kaj (vse) ponujajo Mladika Goriška Mohorjeva družba

LJUBLJANA - V Cankarjevem domu vse do 29. novembra poteka 31. slovenski knjižni sejem, na katerem se letos predstavlja kar 73 založb in 33 malih založnikov, pester pa je tudi spremljevalni program: Pisateljski oder (Velika sprejemna dvorana), Debatna kavarna (Prvo predverje), Forum za obiskovalce, KulinArtFest (Drugo predverje) in letos prvič Cicifest (Velika sprejemna dvorana). Ker smo o knjigah, s katerimi se na že pregovorno skupni stojnici predstavljajo Založništvo tržaškega tiska, Mladika in Goriška Mohorjeva družba v Primorskem dnevniku že pisali, si oglejmo pester spremljevalni program, ki so ga (so)oblikovale prav omenjene slovenske založbe.

Včeraj so Martina Kafol, Vili Prinčič in Petra Svobljak na Debatni kavarni spregovorili o stoletju begunske problematike, ki se

je začela s prvo svetovno vojno in z aktualnimi dogodki traja še danes. Podov za pogovor je bil izidi Prinčičeve knjige *V Brucku taborišču ... 1915-1918*. Veliki pisateljski oder je gostil pesnico Patricijo Dodič. S sogovornikom Zoranom Pevcem sta predstavila njeno najnovejšo pesniško zbirko z naslovom *Ljubimje*. V večernih urah je pod okriljem založbe Mladika in Mohorjeve založbe Celovec potekal pogovor *Slovenski intelektualci in Udba*, v katerem so se dotaknili nadzora obveščevalne službe pri delovanju Nove Revije in pri študijskih dneh Draga. Na dogodku so spregovorili Igor Omerza, Alenka Puhar, Tomaž Simčič ter moderator Hanzi Filipič.

Danes ob 11. uri bo v Študijskem centru za narodno spravo potekala predstavitve knjige *Moje življenje*. O pretresljivih spominih kraškega rojaka, partizanskega borca in zapornika na Golem

otoku Virgila Gomizla bosta spregovorila avtorjev sotrp in tem jugoslovanskem gulagu mag. Andrej Aplenc in mag. Renato Podbersič.

Skupna tiskovna konferenca, na kateri se bodo ljubljanski publiki predstavile tri slovenske založbe v Italiji, bo na sporedu v petkovih jutranjih urah. Ob 13. uri bo v Debatni kavarni pod naslovom *Izziv ali resignacija* beseda tekla o prostoru in slovenski narodni skupnosti v Italiji. Svoja mišljenja bodo predstavili Giorgio Banchig, Karel Bolčina, Marij Čuk in Marko Sosič.

Bratstvo na delu je naslov sobotne Debatne kavarne (ob 11. uri), na kateri bodo o fenomenu udarništvu, ki je zaznamoval povojno obdobje v nekdanji Jugoslaviji, spregovorili Matjaž Stibilj, Andrea Matošević in povezovalka pogovora Alina Carli.

Pester spremljevalni program se bo zaključil v nedeljo na Fo-

rumu za obiskovalce. Še eno knjigo *Seden* davno izšla pri Kulinartfesta z vse dne knjižne hinji pridružil nacionalno italijansk v soboto pa bo prestolnici zad

Knjižni se od 9. do 20. ur do 22. ure. Vsto

n spremljevalni dogodki
a,
pa in ZTT

ovalce, kjer bo Barbara Žetko predstavila najnovejši roman *Mostovi po prstih (s tapkanjem do sreče)*, ki je na voljo v ZTT. Prezreti pa ne gre še vse bolj priljubljenega avtorja, ki bo na osrednjem dogodku Poezija v kuhinji, ki poteka ob 17. uri. Včeraj se je Martini Kafol v kuhinji s pomočjo Magdalene Svetina Terčon v slovenski kuhinji delila po dobrotah Krasa.

Knjižni sejem si je mogoče ogledati vse do nedelje, vsak dan od 10. ure do 18. ure, v četrtek in petek pa celodnevno. Več informacij na www.knjzisejem.si.

Roša

DRŽAVNA KNJIŽNICA - V Trstu posvet o italijansko-slovenskih literarnih odnosih

Pot razumevanja in preseganja

TRST - »Za italijanski narod je zazvonila budilka!« Tako se je nekoč Manlio Cecovini izrazil o nujnosti, da si Italijani v Trstu končno priključijo v zavest obstoj slovenske narodne komponente v Italiji. Manlio Cecovini je na književnem področju izpostavil tvoren dialog z Aloj-

Posvet je vodil Elvio Guagnini, desno pogled na nekatere razpravljavce in občinstvo

FOTODAMI@N

zom Rebulo v dopisovanju, ki je bilo objavljeno v knjigi z naslovom *Carteggio scazonte*.

Ravno o stikih in kontaminacijah med slovensko in italijansko književnostjo je tekla beseda v torek v državni knjižnici v Trstu na posvetu z naslovom *Slataper, Stuparich, Tomizza, Sciascia & C.*, ki ga je priredil krožek Circolo della Cultura e delle Arti (Krožek za kulturo in umetnost). O stikih, intelektualnih povezavah, medsebojnih vplivih, ne le v Trstu, so se pogovarjali Sergia Adamo, Roberto Dedenaro, Miran Košuta, Marko Kravos, Marta Moretto, Anna Storti, Fabio Venturini in Neva Zaghet. Triurno popoldansko srečanje je povezoval Elvio Gua-

gnini, ki je uvodoma citiral Alojza Rebullo in njegovo misel, da »je treba kreniti na pot vzajemnega razumevanja in preseganja«.

Miran Košuta in Guagnini sta prisotnim ponudila še zlasti pregled nad tovrstnimi stiki, ki so se pravzaprav začeli ob zori kratkega stoletja. Košuta je omenil Scipia Slataperja, Giannija Stuparicha, Enza Bettizo, Tullia Kezicha, Giorgia Depangherja in druge. Guagnini je navedel tudi Luciana Morandinija in mlado urednico kulturne strani italijanskega dnevnika *Il sole 24 ore* Cristino Battocletti.

Zanimivo je bilo na primer slišati povzetek diplomske naloge Neve Zaghet,

v kateri je tržaška profesorica obravnavala Slataperjevo literarno in splošno intelektualno dediščino. Avtorja dela *Moj Krás* gre namreč obravnavati v tej luči, ker je med prvimi poudaril prisotnost Slovencev na tem ozemlju in se jasno opredelil proti zanj nesmiselnemu sprenevedanju nad to prisotnostjo. Na tej poti je nadaljevala Anna Storti. Obravnavala je Gianija Stuparicha, ki se je prav tako v prvem povojnem času zavestno odločil, da ne bo prezrl slovenske prisotnosti ob severnem Jadranu.

Do prave kontaminacije pa je prišlo pravzaprav pozneje. Fabio Venturini je obravnaval vpliv, ki sta ga na Fulvia Tomizzo imela slovenska književnost in

zlasti Ivan Cankar. Istrski pisatelj je tako na podlagi Cankarjeve povesti Martin Kacur oblikoval dramo *L'idealista - Idealist*.

Med poglobljenim popoldnevom govorniki niso pozabili niti na stike, ki sta jih imela Leonardo Sciascia in Ciril Zlobec, ki je prevedel slavni roman sicilskega pisatelja *Il giorno della civetta* - *Sovji dan*.

Vsebinska srečanja je torej pokazala, da smo na področju literarne kontaminacije med Slovenci in Italijani prehodili zanimivo pot. Sicer nekoliko preveč akademska razprava pa je ponudila možnost, da pridejo navedeni podatki v zavest prebivalcev širšega severno-jadranskega območja. (mls)

PREDAVANJE - Zgodovinarica Marta Verginella

Marica Nadlišek, pisateljica in urednica

TRST - Tudi načrtno preziranje žensk, ki so (bile) zaslužne za razvoj posameznih skupnosti, je neke vrste nasilje. Ob včerajšnjem dnevu boja proti nasilju nad ženskam je zato Tržaški ženski forum priredil predavanje o eni tistih Tržačank, ki jim je družba vsilila nevidnost. V središče pozornosti so postavil novinarko in pisateljico Marico Nadlišek Bartol, o kateri je v palači Gopčević spregovorila njena someščanka, zgodovinarica Marta Verginella. Spomnila je, da se je Marica (1867) rodila v mestu, ki je bilo v polnem razcvetu. Tako kot za mnoge predstavnice prve generacije intelektualk, je bil tudi zanjo zelo pomemben odnos z očetom Štefanom: geometer in politik je namreč podpiral in spodbujal njeno izobraževanje.

Po slovenski šoli pri Sv. Ivanu je zato obiskovala italijansko gimnazijo in slovensko učiteljsko šolo v Gorici, kjer so jo odlični profesorji usmerili na področje poučevanja in pisanja.

Protagonistke njenih novel so izobražene ženske, ki se zaljubljujejo v »napačne« moške. V podobni situaciji se je znašla tudi Marica, zaljubljena v Janka Kersnika - poročenega moškega, pisatelja in notarja. Za njuno ljubeznijo je ostala zanimiva korespondenca, ki je bila drugi tržaški pisateljici - Evelini Umek - osnova za romaneskno biografijo *Po sledih fate morgane*. *Fata morgana* je tudi naslov Maričinega romana, ki je izšel po njeni smrti. Izobražena in emancipirana mladenka (rada je na primer kolesarila) je gojila stike z mnogimi intelektualci svojega časa (prijateljela je tudi s pisateljico Zofko Kveder) in uživala ugled zlasti pri mlajših liberalcih, ki so bili prepričani, da je za razvoj naroda potrebna tudi ženska emancipacija. Nase je opozorila z bistrostjo in družbeno angažiranostjo (aktivna je bila na primer v Ciril-Metodovi družbi), zaradi katerih so ji leta 1897 zaupali uredništvu prvega slovenskega ženskega časopisa *Slovenka*. S svojim naprednim mišljenjem si je nakopala kritike Antona Mahničiča, ki je zagovarjal »težo«, naj ženske ostanejo doma. S konservativnim teologom je zato javno polemizirala.

Pri 32 letih se je poročila, opustila novinarski in učiteljski poklic ter se posvetila družini. Njeno romantično vizijo ljubezni je skalilo razočaranje: mož ni bil idealni partner, o katerem je sanjala, v desetih letih je imela osem porodov (sin Vladimir je kasneje postal uveljavljen pisatelj). Po prvi svetovni vojni, med katero je z drugimi ženskami tudi poskrbela, da so tržaški otroci našli nekaj miru (in hrane) v Slavoniji, se je z družino preselila v Ljubljano (kot begunci so nekaj časa živeli v vagonu...). Občasno je sodelovala z revijo *Ženski svet*. Umrla je leta 1940.

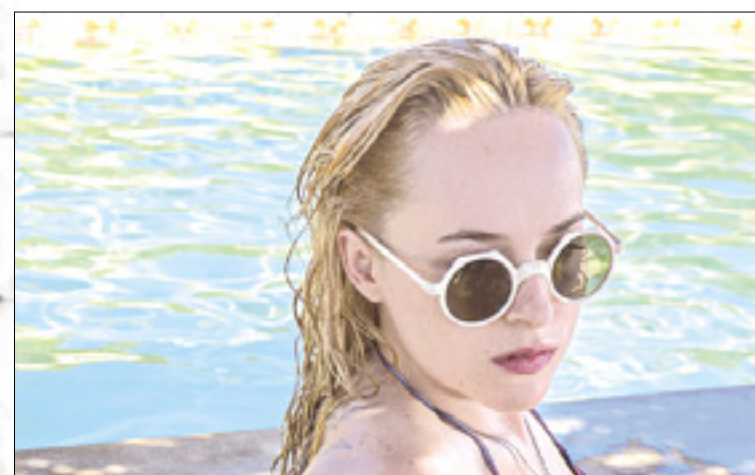
Marico Nadlišek Bartol bo skušala nevidnosti rešiti tudi tržaška občinska uprava: podžupanja Fabiana Martini je napovedala, da bodo po njej poimenovali eno zelenih mestnih površin. Podobna čast naj bi doletela tudi partizanko in poslanko Marijo Bernetič. (pd)

Marta Verginella

FOTODAMI@N

filmi@primorski.eu GREMO V KINO

A bigger splash

Italija, Francija, 2015

Režija: Luca Guadagnino

Igrajo: Tilda Swinton, Ralph Fiennes, Matthias Schoenaerts, Dakota Johnson

Ocena: ★★★★★

POGLEJ TRAILER!

Škoda, da Guadagninov film prihaja na velika platna v mrzlih zimskih mesecih, ker bi se zgodba in njeno dogajanje veliko bolje skladala s toplo pomladno ali poletno atmosfero. Pripoved je namreč postavljena na Pantellerio, v objem čudovitega morja, drzne narave, med stene neverjetno lepe hiše, v katero se zateče plavalosa Marianne.

Marianne Lane, to je legendarna rock zvezda, ki po operaciji na glasilkah okreva v popolnem molku in totalnem relaksu na sicilskem otoku. Družbo ji dela življenjski partner, veliko mlajši fotograf in režiser dokumentarcev, Paul. Njuno poletno idilo kot strela z jasnega prekine prihod bivšega Marianninega ljubimca Harryja, ki je še danes njen velik prijatelj, pa čeprav ga mladi Paul ne mara. Harry se na morski oddih pripelje v družbi mlade, seksi in razvajene hčerke Penelope, za katero pravzaprav do pred nedavnim ni niti sam vedel, da jo ima. Marianne, Paul, Harry in Penelope so tako protagonisti noir zgodbe, ki se zaplete in razplete na rajskem sredozemskem otoku, pod pripekajočim soncem in ob glasnem čivkanju čričkov, kjer se v par dneh zgodi marsikaj in kjer obenem oko kamere ne more mimo aktualnega dogajanja in prihoda beguncev na Sicilijo. Delo je Guadagnino povezel po filmu *La Piscine* Jacquesa Deraya in njegovo dogajanje preselil s francoske obale na italijanska tla. Alaina Delona in Romy Schneider pa je nato nadomestil z res dobro Tildo Swinton in vse bolj obetajočim belgijskim igralcem Matthiasom Schoenaertsom, kar pa sodeč po zelo ostrih kritikah in tudi oceni žirije septembrske beneške Mostre, ni bilo dovolj. Kljub vsemu pa je *A bigger splash* film, ki ga ne gre zamuditi, če drugega ne, zaradi manikalnega stila, na katerega nas je Guadagnino navadil že s prejšnjim delom (*Io sono l'amore*).

Ko zanimivost še to: sceno v kateri se Tilda Swinton prikaže na odru pred večti-sočglavo množico rokovskega koncerta, je Guadagnino posnel v Milanu, med poletno Jovanottijevo turnejo. (Iga)

FOLJAN - Dva Tržičana v zaporu zaradi poskusa umora

S sekiro in kosirjem obračunala z vrstnikom

Fabio Visintin

Stefano Furlan

Zameril se jima je. Ker se ni držal dogovora o odkupu mamila, sta mu hotela pokazati, da se iz njiju ne sme več norčevati. Zato sta ga zvalila v samotni kraj, kjer sta ga pričakala zamaskirana ter s sekiro in kosirjem v rokah. Sprva ga morda nista nameravala ubiti, temveč predvsem prestrašiti, njegova reakcija pa ju je vznemirila do te mere, da sta ga skoraj pokončala. Karabinjerji iz Gorice in Gradišča so v sodelovanju s tržiškimi komisariatom aretirali dva Tržičana, 32-letnega Stefana Furlana in 35-letnega Fabia Visintina. Osumljena sta poskusa umora 30-letnika iz Palermo, ki že več let živi v Laškem. Krvavi dogodek se je zgodil prejšnji teden, novica pa je prišla v javnost včeraj, ko je goriška sodnica Sabrina Cicero za oba Tržičana potrdila pripor. Moška sta osumljena tudi več ropov, o katerih poročamo na drugem mestu.

Furlan, Visintin in njuna žrtev S.A. so se srečali 19. novembra popoldne. Prva dva sta 30-letnika privabila na dvorišče v Ulici Liguria v Foljanu s pretvezo, da mu bosta prodala odmerek mamila. V resnici sta se le hotela maščevati, ker pred časom od njiju ni odkupil večje količine heroina. Ko je S.A. prišel na dvorišče, ki je last Furlanovega sorodnika, sta ga napadla. Mladenič je skušal pobegniti, vendar mu ni uspelo. »Ko sta ga prijela, je S.A. reagiral, onadva pa sta pobesnela. Znešla sta se nad njim z ročajem sekire in kosirjem, s katerim sta ga huje ranila. Rezilo za las ni poškodovalo vratne arterije,« je povedal poveljnik preiskovalne enote goriških karabinjerjev Pasquale Starace. Nekdo je slišal vpiti na pomoč in je poklical karabinjerje. Ko je patrolja gradiškega poveljstva prišla na prizorišče, Visintina ni bilo več. S.A. je napol ne-

Na včerajšnji tiskovni konferenci sta bili na ogled tudi sekira in kosir, s katerima sta Visintin in Furlan obračunala s sovrstnikom; kosir je sicer v naših krajih poznan tudi z narečno besedo »rončelica«

BUMBACA

zavesten ležal na klopi, ob njem je bil le Furlan. Delal se je, kot da je bil tudi sam žrtev: njega in S.A. naj bi napadel slovenski državljani, s katerim sta se sprla glede cene za odkup marihuane. »Kmalu se je izkazalo, da se je zlagal. S.A. je namreč v rešilnem vozilu, s katerim so ga odpeljali v bolnišnico, prišel k sebi in dejal, da sta ga napadla Furlan in Visintin,« je pojasnil Starace in dodal, da je S.A. uspešno preстал operacijo.

Furlan je kmalu priznal krivdo, medtem pa so možje postavili žetoni iskalci Visintina. Našli so ga policisti. »S.A. je bil zaskrbljen za svojo partnerko. Bal se je, da bi ji Visintin lahko storil kaj hudega. Ko je bilo dekle na varnem, smo na komisariatu prejeli klic. Bila je Visintinova znanka, ki je bila v skrbeh, češ da ga že ves dan ne vidi,« je povedal vodja tržiških policistov Andrea Locati, po katerem so 35-letnika kmalu izsledili v Tržiču: »Praske na obrazu in po rokah so bile jasen dokaz, da se je z nekom pretepel. Sprva je krivdo delno zanikal, nato pa je vse priznal.« (Ale)

TRŽIČ

Osumljena sta tudi ropa

»Preiskava se je začela pri poskusu umora, zaključila pa se je čisto drugje,« je povedal poveljnik preiskovalnega oddelka karabinjerjev iz Gorice Pasquale Starace. Stefano Furlan in Fabio Visintin, ki sta 19. novembra zvečer skoraj smrtno ranila 30-letnega S.A. v Foljanu, sta namreč noč prej na Goriškem in Videmskem oropala kar štiri trgovine oz. lokale. Trikrat se jima je posrečilo, enkrat pa ne.

Oborožene rope - v rokah sta imela kuhinjski nož - sta izvedla v Zagraju, Foljanu-Redipulji, Tržiču in Villi Vicentini med polnočjo in tretjo uro ponoči. Skupno sta si tako prisvojila med 500 in 600 evrov,

podviga pa se nista dolgo veselila. Kako pa so preiskovalci razumeli, da sta Tržičana odgovorna tudi za rope? »Karabinjerji iz Gradišča so v Foljanu, nedaleč od kraja krvavega napada, opazili starejšo terensko vozilo Land Rover discovery temne barve. Z njim sta se pripeljala Furlan in Visintin,« je povedal Starace, marešalo karabinjerjev iz Gradišča pa je pojasnil, da je med poskusom ropa v Vili Vicentini nekdo izmed očitvidcev opazil ravno tisti tip avtomobila in ga prijavil silam javnega reda. »S pomočjo videoposnetkov smo ugotovili, da je šlo za isto vozilo. Med hišno preiskavo na Visintinovem domu smo našli oblečila, ki sta jih imela na sebi med ropi, in kuhinjski nož,« je pojasnil marešalo Canciani.

GORIŠKA - Drzne tatvine pri nakupovalnih središčih

Kradli na parkiriščih

Skupina petih tujcev je izvršila vsaj trinajst drznih tatvin - Aretirali dva moška, ostali člani združbe so v tujini

Skupina petih tujcev je na parkiriščih večjih trgovskih centrov v Novi Gorici, obmejnem območju v Italiji in Sežani izvršila vsaj trinajst drznih tatvin. Na združbo, ki sta jo sestavljala dva Romuna in Romunka ter Španec in Španka, je postala pozorna tudi policija, ki je po dolgi preiskavi pred nekaj dnevi na območju Velikih Žabelj v občini Ajdovščina dvema Romunoma odvzela prostost, medtem ko so ostali člani združbe v tujini in jih policija še ni izsledila.

Peterica je kradla na podoben način kot Hrvat in Makedonec, ki sta pred tremi leti na parkiriščih novogoriških in ajdovskih nakupovalnih centrov obrala vsaj enajst žrtev. Tudi v zadnjem primeru so se kazniva dejanja največkrat dogajala na parkiriščih večjih trgovskih centrov. Eden izmed osumljencev je pristopil k ljudem, ki so v svoja osebna vozila odlagali nakupljeno blago in torbice, in jih spraveval, kje se nahaja bližnje letališče in podobno ter jih s tem tako zamotil, da so se nič hudega sluteče žrtve oddaljile od svojih avtomobilov, v

tem času pa je do vozil smuknil pajdaš in neopazno ukradel torbice in denarnice z osebnimi dokumenti, gotovino in bančnimi karticami. Storiteli so kasneje z ukradenimi bančnimi karticami na različnih bankomatih opravili več uspešnih in neuspešnih transakcij ali poskusili plačati razne storitve.

Peterica je na območju policijske postaje Nova Gorica zakrivila šest takšnih drznih tatvin, enako število na območju policijske postaje Sežana, eno na ajdovskem in več dejanj na obmejnem območju v Italiji.

Policijska preiskava je trajala dlje časa, 20. novembra pa so organi pregona v Velikih Žabljah, kjer sta neprijavljena prebivala, odvzeli prostost dvema osumljenima državljanoma Romunije, starima 27 in 30 let.

Med hišno preiskavo so policisti in kriminalisti našli in zasegli tudi več predmetov, ki so izvirali iz kaznivih dejanj. O tem so policisti obvestili pristojno Državno tožilstvo v Novi Gorici in preiskovalnega sodnika Okrožnega sodiš-

ča v Novi Gorici. Zaradi kompleksnosti preiskave je slovenska policija sodelovala tudi z italijanskimi varnostnimi organi, in sicer z goriško kvesturo.

Oba pridržana državljana Romunije so policisti 22. novembra kazensko ovadili zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja velike tatvine, ju privedli in izročili preiskovalnemu sodniku v nadaljnji postopek. Slednji je po zaslišanju zoper oba odredil pripor. Ostali trije člani združbe, in sicer 26-letna državljanka Španije, 34-letna državljanka Romunije ter 37-letni državljani Španije se po podatkih policije nahajajo v tujini. Policija jih še ni izsledila.

Policisti opozarjajo ljudi, da so še posebej pozorni na svojo lastnino, če jih kjerkoli ogovorijo neznane osebe. V primeru, da nekdo postane žrtev kaznivega dejanja, lahko policiji pomaga s čim bolj podrobnim opisom storilca in okoliščin kot je na primer smer bega ali prevozno sredstvo, v katerem so se nepridipravi odpeljali.

Katja Munih

GORICA - Občina

Koršičeva in Tuccijeva zapustili komisijo

Goriški občinski svetniki Marilka Koršič (Slovenska skupnost) in Rosy Tucci (Gorizia je tua) iz protesta zapuščata svetniško komisijo za enake možnosti. Včeraj se je komisija sestala drugič v tem mandatu; na dnevnem redu je bila razprava o žaljivih besedah o goriških prostovoljkih, ki jih je 4. junija na Facebooku zapisal predsednik komisije Franco Hassek. »Vsak večer na Placuti prostovoljci delijo hrano med devetdesetimi pribežniki; zaprepačen sem od dejstva, da predstavljajo 90 odstotkov prostovoljcev samske oz. razporočene ženske. Sprašujem se zakaj?« Hassek se ni udeležil včerajšnjega zasedanja, na katerem so ga njegovi strankarski somišljeniki nesramno zagovarjali, namesto da bi ga pozvali, naj se opraviči prizadetim prostovoljkam. Na glasovanju so zahtevo po njegovem odstopu podprli le predstavniki leve sredine, zaradi česar so desnosredinski svetniki dosegli, da Hassek ostaja na čelu omenjene svetniške komisije. »Ob takem razpletu sva se s Tuccijevo odločili za odstop, saj sva izredno razočarani; ne veva še, kdo naju bo nadomestil,« je povedala Koršičeva.

ŠTANDREŽ

Sprejeli resolucijo o poštnem uradu

Goriška uprava bo posredovala pri podjetju Poste Italiane in ga pozvala, naj ponovno odpre poštni urad v Štandrežu; če bo odziv negativen, bo preverila možnost priziva na Deželno upravno sodišče dežele FJK v dogovoru z državnim združenjem italijanskih občin ANCI. Tako piše v resoluciji goriških občinskih svetnikov SSk Marilke Koršič, Walterja Bandlja in Božidarja Tabaja, ki jo je na torkovi seji občinskega sveta osvojil župan Ettore Romoli.

Vsebinsko resolucije je orisala Koršičeva, ki je skupaj s kolegom že letos poleti pisala direktorju goriškega sedeža podjetja Poste Italiane in ga zaprosila za pojasnila v zvezi z zaprtjem štandreškega urada. Massimiliano Conte je odgovoril, da je bila odločitev posledica deložacije (lastnika stavbe, v kateri je imel sedež štandreški poštni urad, sta nam svojčas pojasnila, da ni šlo za deložacijo, temveč za dogovor, kot smo poročali 23. septembra), ter da v Štandrežu niso našli drugih primernih prostorov. Svetniki so Conteju odpisali 3. novembra in ponovno izpostavili, da Štandrež ne more ostati brez poštnega urada, opozorili pa so ga tudi, da podjetje ne spoštuje določil zaščitnega zakona o vidni dvojezičnosti.

Odziva ni še bilo, svetniki pa so medtem že vložili resolucijo, ki jo je v torek sicer potem, ko so slovenski svetniki vnesli nekaj popravkov - goriški župan sprejel. »Številni občani se vsakodnevno začudeno sprašujejo, zakaj je bilo potrebno zapreti štandreški poštni urad in izražajo neodobravanje nad odločitvijo o premeštvu, ki je odvzela mestnemu zaselku pomembno javno storitev,« pišejo svetniki v resoluciji in opozarjajo, da so s premeštvijo poštnega urada Gorica št. 3 iz Štandrežu v četrt Sv. Ana ostali brez poštnega urada vsi trije zaselki, kjer je večinsko prisotna slovenska narodna skupnost. Ta odločitev, menijo svetniki, je diskriminatorska, ob tem pa se s trditvijo, da v Štandrežu ni bilo mogoče najti druge rešitve, ne zadovoljujejo. Resolucija dalje omenja razsodbo Deželnega upravnega sodišča, ki je sprejelo priziv občine Buja zoper zaprtje dveh poštnih uradov, ter dejstvo, da podjetje Poste Italiane še ni poskrbelo za popolno izvajanje 8. in 10. člena zaščitnega zakona št. 38/2001.

Dvojezična resolucija obvezuje goriškega župana in občinski odbor, da posežeta pri podjetju Poste Italiane, »da se ponovno odpre poštni urad v Štandrežu in v slučaju negativnega odziva, da se preveri možnost priziva na Deželno upravno sodišče v dogovoru z ANCI-jem.«

Občinski svet je v torek zavrnil resolucije Gibanja 5 zvezd proti liberalizaciji trgovine z ZDA (t.i. TTIP), za sklenitev »pakta z občani« in za odprtje delavnice FabLab v Gorici, medtem ko je bil v ponedeljek sprejet predlog občinskega svetnika Fabia Gentileja, da se seja nadaljuje tudi po polnoči, kar je povzročilo kar nekaj polemik. Opozicija - del pred glasovanjem, drugi pa po njem - je v znak protesta zapustila dvorano. »Če se seja zaključi po polnoči, imajo zaposleni svetniki drugi dan pravico do prostega dne,« pojasnjuje Koršičeva, ki se - tako kot tudi Bandelj, Tabaj in drugi - s predlogom ni strinjala. »Na seji načelnikov smo se dogovorili drugače. Sklenili smo, da se bo ponedeljkova seja zaključila pred polnočjo. Gentilejev predlog vsekakor ne pomeni višjih stroškov za občino, saj bi tako ali drugače prešli le dve sejnini, ponedeljkovo in torkovo,« je zaključila Koršičeva.

GORICA - Mohorjevske

Sončna zbirka

Goriška Mohorjevska družba je tudi letos poskrbela za izdajo vsakoletnega koledarja in zbirke treh knjižnih novosti domačih avtorjev. Lepo zasnovano knjižno darilo za leto 2016 so predstavili pred nekaj dnevi v Galeriji Ars nad Katoliško knjigarno na goriškem Travniku. Številne ljubitelje knjige je uvodoma pozdravil predsednik goriške Mohorjevske družbe, Renato Podberšič st., ki je - z razliko od lanskega deževnega leta - letošnje knjige opredelil za »sončno« zbirko, kot je bilo dokaj sončno vse leto 2015. Bolj podrobno je o štirih izdanih knjigah spregovoril tajnik Mohorjevske, Marko Tavčar, ki je izpostavil predvsem dejstvo, da so knjige lahko izšle le zaradi pristanka piscev in oblikovalcev knjig in prispevkov, ki so se odpovedali avtorskemu honorarju. Izdajanje knjig je odvisno prav od finančnih sredstev, ki se v zadnjih letih vedno bolj krčijo, je opozoril Marko Tavčar. O samem koledarju je povedal, da je pri njegovi sestavi sodelovalo kakih 60 avtorjev, ki so se

s svojimi prispevki poglobili v različne teme. V njem bomo našli zanimive zapise o življenju Slovencev v Italiji, za beleženi so tudi pomembni jubileji in spominski zapisi o ljudeh, ki so nas zapustili. Zadnje strani knjige pa so posvečene slovenski bibliografiji v Italiji za leto 2014, ki jo je pripravila Ksenija Majovski, izvedenka pri Narodni in študijski knjižnici v Trstu. Kot slikovna priloga koledar krasijo fotografije ljudskega izročila Beneške Slovenije. Koledar je natisnila goriška tiskarna Budin.

Ptičje kvarte je naslov knjige, ki jo je napisal Danijel Čotar iz Gorice. Čotar je pozoren in tudi duhovit opazovalec narave, ki je, poleg naravoslovnega opisa, v knjigi dodal tudi osebne izkušnje pri potrpežljivem opazovanju ptic.

Marko Tavčar nagovarja udeležence predstavitve novih knjig

BUMBACA

Kot je sam povedal, opazovalec pri tem opravi potrebuje dober daljnogled, še boljši fotoaparatus in odlično snemalno aparaturo za snemanje ptičjih zvokov. Njegovo knjigo je predstavil novinar in kulturni delavec Jurij Paljk, ki je Čotarja postavil za naslednika Frana Erjavca. Opozoril je tudi na odlične risbe 32 opisanih ptic, ki jih je v akvarelni tehniki mojstrsko pripravil Matej Sussi iz Trsta.

Nad vse zanimiva je tudi druga knjiga iz letošnje zbirke. Povede nas v pravljinski svet morskih globin. Knjiga z naslovom *Kraljestvo morja* zaobjema štiri

pravljice, ki jih je napisala že pokojna Mira Zelinka. O zgodbah iz morskega sveta je spregovorila Tanja Rebuta, nečakinja Mire Zelinke, ki je dogodivščine iz podvodnega sveta zbrala iz bogate in še ne objavljene zapuščine priznane pravljicarke. Posamezne pravljice v knjigi večjega formata krasijo res pomembne ilustracije, ki jih je prispevala ilustratorica Jasna Merku. Knjigi je natisnila tiskarna Grafica Goriziana.

Tretjo knjigo v zbirki je napisal upokojeni župnik Stanko Sivec. Pod naslovom *Skozi ogenj* se skriva življenjska

priprava primorskega duhovnika, ki je v svojem dolgem življenju marsikaj doživel. Najprej je okusil fašistično zatiranje, po vojni pa so ga takratne politične razmere zaznamovale z zaporom in prisilnim delom. K pisanju spominov je Sivca spodbudila kulturna delavka Mira Cencič, ki je avtorja opredelila kot odličnega pisca in je ob tem izrazila obžalovanje, da se pisanja ni lotil že prej. Knjiga prihaja iz tiskarne Budin. Štiri knjige dopolnjuje še stenski koledar, ki ga bogatijo fotografije cerkvenih oltarjev iz Beneške Slovenije. (vip)

GORIŠKA BRDA - Danes bodo predstavili novo knjigo Vlada Klemšeta

Na medanskem griču

»Brda so po zunanji podobi precej enaka, na področju toponomastike pa zelo različna in bogata«

V okviru Gradnikovih večerov bodo danes ob 19. uri na gradu Dobrovo predstavili knjigo *Na medanskem griču/In monte Medani* Vlada Klemšeta. Obravnava ledinska imena v Medani in sosednjih krajih in prinaša izsledke večletnega raziskovalnega dela avtorja in sodelavcev. Zgodovinski okvir je prispevala zgodovinarica Tanja Gomiršek, prispevek o značilnostih medanskega govora pa dr. Danila Zuljan Kumar. Knjigi je priložen tudi zemljevid v merilu 1:7500 z okrog 200 imeni, ki ga je izdelal Matjaž Klemše.

Svoje raziskave o ledinskih imenih ste doslej usmerili na območje Sovodenj, Doberdobskega krasa, Podgore, Standreža, Ločnika, vasi pod Sabotinom. Zakaj ste se tokrat lotili Medane in njene okolice?

Spodbud je bilo več. Brda so z geografskega vidika majhen in na prvi pogled obvladljiv prostor. Z raziskovanjem preteklosti in sedanjosti na področju imenoslovja sem prišel do spoznanja, da je deželica, po zunanji podobi sicer precej enaka, zelo različna in zelo bogata pa na področju toponomastike. V vaseh na zahodu je močno prisoten vpliv furlanščine oziroma italijanščine. Pravzaprav je to stalnica v krajih, kjer se srečujeta dva naroda, dva jezika. Drugi pomemben vidik je v dejstvu, da je Medana v dobršni meri ohr-

nila značilnosti kmečkega naselja, kar je - predvsem pa je bilo v preteklosti še bolj pomembno - za ohranjanje ledinskih imen.

Katere vire ste uporabili?

Temelj raziskave so katastrske listine, različni zemljevidi, knjige s področja etnografije, geografije, domoznastva. Slovenskih in tudi furlanskih in italijanskih avtorjev. Franciscejski oziroma Napoleonski kataster je nastal pred skoraj dvesto leti, v drugi polovici osemdesetih let 18. stoletja so oblikovali Jožefinski kataster, še prej Terezijanski. Dobra in še danes uporabljiva stran teh dokumentov je, da so sistematsko kar urejeni, slaba, da so se posamični deli verjetno porazgubili. Za zgodnejše obdobje je podatkov vse manj in so zelo razpršeni.

Arhivsko gradivo sem skušali dopolniti oziroma nadgraditi s terensko raziskavo in ob pomoči informatorjev. Knjiga prinaša seznam ledinskih imen s tega območja. Koliko navedenih imen je danes še v rabi?

Ne gre samo za ozko kategorijo ledinskih imen. Obravnavana so tudi krajevna imena, vodna imena, vzpetine. V primerjavi z dediščino, ki je ohranjena v arhivskem gradivu, se je predvsem z ustreznimi izročili v današnji čas preneslo približno dve tretjini imen. Treba je seveda upoštevati, da se tudi ledinska imena, tako kakor živ jezik,

Konglomerat rečnega proda, iz katerega so izdelovali mlinске kamne (levo); Medana leta 2012 (desno)

FOTO S.PITTOLI

stalno spreminjajo, tudi izginjajo in nastajajo nova. Krajevna imena so tesno povezana z rabo, jaz temu pravim obvladovanjem in poznavanjem prostora. Ta odnos je danes povsem drugačen kakor še pred nekaj desetletji. Če imen ne uporabljamo, izgubiš tudi smisel za njih pravilno oziroma utečeno rabo. To sem posebej zaznal med terensko raziskavo.

Navedite nekaj primerov imen s posebno zanimivim izvorom.

Kako razložiti imeni sosednjih parcel, od katerih je ena Boškič, druga Boškut, obe pa pomenita gozdič, prva s slovensko manjševalno pripono, druga s furlansko. Ime potoka Oblinc se je

v 18. stoletju glasilo Oblinca/Oblinza. Peščeriya ali tudi Peschiera pod Vipolžami in Gradičem pomeni isto kot Ribnca. Srenjska zemljišča so v zahodnem delu Brd znana z imenom komunja, v vzhodnem so to gmajne. In če ostanemo pri vinogradništvu, velja opozoriti na bogastvo imen, ki so tako ali drugače povezana z dejavnostjo: vognograd, vinjal in vinjau, vinčić, poleg znanih in splošno razširjenih bregov, ronkov, brajd, mladice ... V to skupino sodijo tudi pogosti novali (na novo pridobljena zemljišča), ki v mnogočem pojasnjujejo način poselitve in izrabe tal. To so na prvi pogled občna imena, ki pa so v prostoru pridobila vlogo ledinskega imena.

Izvor imen opredeljuje narodnost kraja?

Prej bi rekel, da pojasnjuje dogajanje v času in prostoru. Brda so s tega vidika posebnost. Medana še posebej, saj je nekaj sto let mejila na Beneško republiko, kar se je usidralo tudi v ledinskem imenu Benaško, ki velja za zemljišča na zahodni strani vzpetine Mo, sosedje Krminske gore. Močan vpliv so imele cerkvene institucije, zemljišča so bila v veliki meri v lasti plemiških družin in bogatih meščanov, ki so živeli v Čedadu, Vidmu in celo v Benetkah. Sicer pa želim poudariti osnovno pravilo, ki velja v toponomastiki: vsako ime je treba obravnavati specifično v od-

nosu na kraj, prostor in zgodovinske okoliščine.

Katere ugotovitve bi potegnili na podlagi svoje raziskave?

Pri odločitvi za Medano sem imel pravzaprav srečo, saj sem naletel na odlične in zavzete sodelavce in informatorje na terenu. Rezultat takega skupinskega dela je zemljevid, na katerem je okrog 200 imen in ki je odraz današnjega zaznavanja prostora. Večina imen, tudi tistih iz arhivskih virov, pa je zajeta v slovarskem delu. V raziskavi sem obravnaval predvsem Medano, teritorij katastrske občine, pa tudi sosednja območja in kraje iz preprostega razloga, ker nobena skupnost ne živi sama zase, ločeno. Vpeta je v nek širši sistem povezav, kar se seveda izraža tudi v toponomastiki. Pomembno je, da vemo, da hodijo Medanci v Kropivno in ne v Caprivo, da je Krminska gora, z vrha katere se vidi nad petindvajset zvonikov, za večino Bricev še zmeraj samo Gora ...

Zgodovinarica Tanja Gomiršek je prispevala zgodovinski in kulturni oris kraja, dr. Danila Zuljan Kumar pa oris glavnih značilnosti medanskega govora. Dva dragocena, lahko bi rekli nujna, okvira, ki dopolnjujeta osrednjo temo publikacije.

V kolikšni meri je Goriška raziskana iz vidika ledinskih imen?

Čaka nas še veliko dela.

Izsek iz katastrske mape iz leta 1878

V živo skalo vklesan mejnik med Avstrijo in Benetkami

Šport

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786350
faks 040 7786339
sport@primorski.eu

Primorski
dnevnik

Rekordni »bojevniki«

OAKLAND - Košarkarji Golden State Warriors so z zmago proti Los Angeles Lakers s 111:77 zdaj sami na vrhu lestvice najbolj uspešnega starta v sezono severnoameriške košarkarske lige NBA. V uvodnih 16 tekmah še niso izgubili tekme, do zdaj je to petnajstkrat uspelo le dvema ekipama Washingtonu daljnjega leta 1948 ter Houstonu v sezoni 1993/94. Golden State je niz uspehov začel 2. novembra (119:69), najtežje delo pa je imel prejšnji teden, ko je moral proti Los Angeles Clippers nadoknaditi 23 točk zaostanka.

Gimnastični center LJ

LJUBLJANA - Jutri bodo slovenski telovadci dočakali odprtje dolgo obljubljenega nacionalnega centra. Na Koprski ulici v Ljubljani je v slabih desetih mesecih zrasel gimnastični center Ljubljana, odprli pa ga bodo na simbolični dan - natanko deset let po zlatih medaljah Mitje Petkovška in Aljaža Pegana na SP v Melbournu. Na Viču so v slabih desetih mesecih zgradili sodobni gimnastični center, ki ga je slovenska gimnastika čakala od leta 1970, ko je najuspešnejši slovenski športnik Miro Cerar postal svetovni prvak.

NOGOMET - V predzadnjem krogu faze skupin lige prvakov

Juventus gre naprej

SKUPINA A Malmö - Psg 0:5, Šahtar Donjeck - Real Madrid 3:4

Real Madrid	5	4	1	0	11:3	13
PSG	5	3	1	1	10:1	10
Šahtar	5	1	0	4	7:12	3
Malmö	5	1	0	4	1:13	3

PRIHODNI KROG (8.12.): Psg - Šahtar, Real - Malmö

SKUPINA B Manchester United - Eindhoven 0:0, Cska - Wolfsburg 0:2

Wolfsburg	5	3	0	2	6:4	9
Man. Utd	5	2	2	1	5:4	8
PSV	5	2	1	2	6:6	7
CSKA	5	1	1	3	4:7	4

PRIHODNI KROG (8.12.): Wolfsburg - Manchester, Psv - Cska

SKUPINA C Atletico Madrid - Galatasaray 2:0, Astana - Benfica 2:2

Atletico	5	3	1	1	9:2	10
Benfica	5	3	1	1	9:6	10
Galatasaray	5	1	1	3	5:9	4
Astana	5	0	3	2	4:10	3

PRIHODNI KROG (8.12.): Galatasaray - Astana, Benfica - Atletico Madrid

SKUPINA D Juventus - Manchester City 1:0, Borussia - Sevilla 4:2

Juventus	5	3	2	0	6:2	11
Man. City	5	2	2	1	8:6	9
Borussia M.	5	0	2	3	6:8	5
Sevilla	5	1	0	4	7:9	3

PRIHODNI KROG (8.12.): Manchester City - Borussia, Juventus, Sevilla - Juventus

EVROPSKA LIGA

Napoli v »blindiranem« Bruslju

BRUGGE - Zaradi velike stopnje teroristične ogroženosti bo današnja tekma evropske nogometne lige med domačo ekipo Bruggea in Napolijem (ob 21.05 po Mtv8) odigrana pred praznimi tribunami, saj belgijska policija ne more jamčiti varnosti. V skupini I bo danes Fiorentina gostovala v Švici. Igrala bo proti Baslu (ob 19.00). Rimski Lazio bo na domačem Olimpiju gostil ukrajinski Dnipro.

29-letni hrvaški napadalec Juventusua Mario Mandžukić, doma iz Slavovskega Broda, je bil sinoči odločen

ANSA

TURIN - Juventus je sinoči šlo vse po načrtih. Na domačem Stadiumu so premagali Manchester City in si zagotovili uvrstitev v osmino finala lige prvakov. Za končno prvo mesto se bodo v zadnjem krogu potegovali na gostovanju v Seville. Zadoščal jim bo že neodločen izid. Domača ekipa je sicer še v igri za tretje mesto, ki pelje v evropsko ligo. Sevilla je včeraj izgubila proti Borussia Mönchengladbach kar s 4:2.

Stara dama je od začetka srečanja imela pobudo, toda prvo veliko priložnost so imeli Angleži. V 17. minuti je po podaji Kevina De Bruyneja z desne strani dožge v kazenskem prostoru prišel Ferdinandinho, ki pa je z desetih metrov meril visoko prek vrat. Kazen je prišla zelo hitro. V naslednji minuti je Alex Sandro z leve strani lepo podal pred vrata, kjer je bil Mario Mandžukić hitrejši od Nicolasa Otamendija in z desnico z bližine potisnil žogo v mrežo.

Juventus je bil še naprej precej bolj nevaren. V 28. minuti je po podaji Stephana Lichtsteinerja z glavo do strela prišel Mandžukić, a se je izkazal Joe Hart. V zadnjih minutah prvega dela je zapretel tudi City. Pet minut pred odmorom je Yaya Toure meril mimo vrat. Precej bolj vroče je bilo tik pred odmorom, ko je Claudio Marchisio zelo slabo podal nazaj do Gianluigija Buffona, do žoge je prišel Sergio Agüero, vendar je streljal v Buffona, ki je lepo zaprl kot.

V skupini A sta se v osmino finala uvrstila Real Madrid in pariški PSG. O prvem mestu bo odločal zadnji krog. Šahtar in Malmö se bosta potegovala za nadaljevanje sezone v evropski ligi. Bolj zanimivo bo v skupini B, v kateri se bodo za dve mesti potegovali tri ekipe Wolfsburg, Manchester United in Psv. V skupini C sta v osmino finala napredovali Atletico Madrid slovenskega vratarja Jana Oblaka in Benfica.

V SLOVENIJI - 18. krog: Olimpija - Krka 3:1, Maribor - Gorica 4:2, Krško - Domžale 1:1.

BIATLON - V nedeljo se bo v švedskem Östersundu začel svetovni pokal

Železo v ognju je Fak

ÖSTERSUND - Slovenski biatlonci v Idreju na Švedskem zaključujejo prvi sklop snežnih priprav in se selijo v Östersund, kjer jih v nedeljo z nastopom mešanih štafet in posamičnega mešanega tekma čaka uvod v svetovni pokal 2015/16. Velikih skrivnosti pred nedeljskim uvodom v sezono ni. Kandidati za mešano štafeto so svetovni prvak Jakov Fak, Klemen Bauer, nosilka olimpijske medalje iz Sočija Teja Gregorin in Andreja Mali. Pred potjo v Skandinavijo je bilo odprto le vprašanje, ali bo Klemen Bauer, ki je poleti prebolel mononukleozo, za prvo tekmo v sezoni zares nared. »Vse kaže, da bo, če se do nedelje ne bo zgodilo nič nepredvidljivega. Trdno računam z njim,« na zdravstveno stanje Bauerja odgovarja glavni trener slovenske reprezentance **Tomaš Kos** in dodaja, da bi bil prva menjava zanj glede na trenutno stanje Rok Tršan, če bi zaradi slabega zdravstvenega stanja prišlo do spremembe pri Bauerju.

Že pred štafetno tekmo bo na sporedu tudi posamična mešana tekma, za katero pa Kos še ne želi razkriti nastopajočih: »Dejstvo je, da dvojni nastop ni možen, kdo pa bo nastopil, pa še ne morem razkriti. Imam sliko v glavi, a tega še nisem povedal tekmovalcem, zato ne morem niti medijem.«

V Idreju je bil pri Slovencih poudarek na snežnem treningu. »Osnovna naloga je bila, da se spet navadimo na sneg. Prav kompleksen snežni trening je

Hrvaški biatlonec s slovenskim potnim listom Jakov Fak

ANSA

bil tisto, kar nam je manjkalo, saj je občutek pri teku in tudi sam položaj telesa na snegu vendarle drugačen od tistega na rolkah. Teh 14 dni tukaj je bilo zato res nujnih,« je izpostavil češki strokovnjak na krmilu slovenske biatlonske barke.

Slovinci pa so nastopili tudi na dveh preglednih tekmah, kjer so se pomerili s Čehi, pa delom francoske, japonske in kitajske ekipe. »Jakov Fak in Teja Gregorin sta na sprintu zasedla drugo mesto in seveda sem bil s tema dosežkoma in nastopom zelo zadovoljen. Na drugi tekmi v zasledovanju pa so bile zelo slabe razmere, tekmovalci so delno nastopili s smučmi za trening, del-

no s tekmovalnimi in zato je bilo drugi dan nemogoče realno oceniti nastop, lahko pa rečem, da nam je morda tukaj manjkala kanček zbravnosti. A rezultati so bili na obeh tekmah manj pomembni. Manjkajo nam tekme, zato je bilo za tekmovalce važno, da dobijo tisti občutek s tekom in da začutijo tekmovalni utrip.«

Kos pred prvimi nastopi še nekoliko skriva slovenske cilje: »Vsi komaj čakamo, da se začne. Tukaj smo videli A ekipo češke, ki je na vrhunski ravni in prav vsi se trudimo po najboljših močeh. Kmalu bomo videli kaj in kako. Prve tekme bodo razkrile karte.«

Konec tedna bodo na Švedskem

SP: Žbogar 5.

AUCKLAND - Drugi dan svetovnega prvenstva v jadranju v razredu finn na Novi Zelandiji je zaznamovalo pomanjkanje vetra. V edini izpeljani regati je Vasilij Žbogar ciljno črto prečkal kot sedmi, v skupnem seštevku je peti.

Roncellijeva Triestina uspešna drugič zapored

Zaostalo tekmo nogometne D-lige med zadnjevrščenim Sacilesejem in Triestino so osvojili Tržačani, ki so zmagali s 4:2 (Pontrelli, Giordani, Santoni, Morelli). Sacilese je ublažil poraz z goloma Barattina in De Martina (11-m). Tudi včeraj popoldne je začasno na klopi Triestine sedel tržaški slovenski trener Elio Roncelli, ki pri tržaškem klubu sicer skrbi za vratarje.

ODBOJKA - Superlega: Mol-fetta - Trento 3:0, Ravenna - Latina 3:2, Modena - Piacenza 3:1, Milano - Civitanova 0:3.

KOMEL V LIBANON - Odbojkar Alan Komel bo svojo kariero nadaljeval v Libanonu. Do konca sezone bo igral za Anwar iz Bejruta, pri kateri je leta 2012 igral trener Zaleta Sloge Jasmin Čuturić.

ROKOMET - V Sloveniji: Koper - Maribor 26:21, Ribnica - Velenje 24:27, Slovenj Gradec - Celje 21:32.

KOŠARKA - Pokal Fibe: Falco KC (Mad) - Varese 75:73, Krka - Fraport 72:82, Gussing (Avs) - Zlatorog 73:71, Hibernia - Tajfun 73:93, **Euro Cup:** Oldenburg - Trento 80:93, Union Olimpija - Nanterre 78:65, Le Mans - Brindisi 66:45, Reggio Emilia - Alba 74:71, Nancy - Venezia 62:71 (Tonut 2, Ruzzier 3). **Kvalifikacije za žensko EP:** Litva - Slovenija 64:73, Velika Britanija - Italija 48:60.

nastopili tudi »azzurri«. Italijansko ekipo sestavljajo Dorothea Wierer, Karin Oberhofer, Nicole Gontier, Federica Sanfilippo in Lisa Vittozzi v ženski konkurenci, Dominik Windisch, Thomas Bormolini in Christian De Lorenzi v moški. Pod vprašajem je nastop Lukasa Hoferja.

4-krat zaporedoma, od sezone 2011/12 do lanske, je v svetovnem biatlonskem pokalu slavil zmago Francoz Martin Fourcade. V zadnjih dvajsetih sezonah je največ zmag v svetovnem pokalu (6) dosegel Norvežan Ole Einar Bjoern-dalen. Med ženskami je lani zmagala Belorusinja Darja Domračeva. Švedinja Magdalena Forsberg je zmagala šestkrat zapored (od 1995/96 do 2001/02). Jakov Fak je v lanskem svetovnem pokalu zmagal na štirih posamičnih tekmah. Skupno je bil Fak lani tretji.

KOLENDAR 2015/16

29.11. - 6.12. **Östersund** 11.12.- 13.12. **Hochfilzen** 17.12.- 20.12. **Pokljuka** 7.1. - 10.1. **Oberhof** 13.1. - 17.1. **Ruhpolding** 21.1. - 24.1. **Anterselva** 4.2. - 7.2. **Canmore** 11.2. - 14.2. **Presque Isle** 3.-13.3. **Oslo (svetovno prvenstvo)** 17.3.-20.3. **Hanti Mansijsk**

NAŠ POGOVOR - »Coach« Damiana Kralj je prejšnji teden predavala v Gorici

Trener osebnostne in poklicne učinkovitosti

V življenju se ti lahko zgodi, da svojo profesionalno kariero začneš kot učiteljica na slovenskih osnovnih šolah na Tržaškem, na katerih najdeš zaposlitev za nedoločen čas, obiščeš Londona z namenom, da se naučiš angleškega jezika, pa te nato privede to tega, da se v britanski prestolnici vpišeš na univerzo, kjer študiraš politične in ekonomske transakcije. Nato se zaposliš pri eni izmed največjih svetovnih bank (ameriška Chase), pri kateri se ukvarjaš s t.i. *corporate finance* oz. s financiranjem velikih podjetij in držav, ukvarjaš pa se tudi s prevzemi in združitvami, tako da se za določeno obdobje svojega življenja iz Londona preseliš v Varšavo. Nato se povrneš v Anglijo, kjer se tvoja banka po združitvi z bančnim zavodom JP Morgan odloči, da odpusti tako tebe kot tvoje kolege. Tako se vrneš v univerzitetne klopi in to na Harvardu, eni izmed najprestižnejših ameriških univerz, na kateri poglobiš svoje znanje o strategijah za razvoj držav, med delovno izkušnjo na ameriških tleh pa se zaljubiš v nek nov poklic. **Damiana Kralj** je danes ena izmed najbolj priznanih coachev (uporabljali bomo ameriški izraz, saj točen slovenski prevod ne obstaja op.av.) v Evropi. Vsak mesec preživi tri tedne v Londonu, enega pa v naših krajih, kjer predava v angleščini, slovenščini in italijanščini. Zmotili smo jo tik pred seminarjem o coachingu, ki ga je v Gorici goriška pokrajina organizirala v sodelovanju z ZSSDI (ter IAAL FVG) in je bil namenjen športnim delavcem, saj je omenjeno stroko mogoče aplicirati na katerokoli življenjsko področje.

Damiana Kralj, kako vam je ta delovna izkušnja spremenila življenje?

Sodelovali smo z neko stranko v ZDA. Šlo je za podjetje s približno 800 zaposlenimi in dvema milijardama dolarjev prometa. Potem ko se je lastnik upokojil, si je njegova hčerka želela sprememb. Poleg lastne ekipe se je s podjetjem ukvarjala skupina coachev, ki je v samih osmih mesecih popolnoma spremenila odnose znotraj družbe. Odločila sem se, da se bom tudi sama izobrazila na tem področju, tako da sem postala Professional Certified Coach (PCC), s tem pa se ukvarjam približno deset let.

Pri nas zelo malo poznamo coaching. Kaj je oz. kaj ni coaching? Kako pa bi ta izraz lahko prevedli s slovenskimi besedami?

Coaching ni psihoterapija, ni svetovanje, ni mentorstvo. S slovenskimi besedami bi rekli, da je coach trener osebnostne in poklicne učinkovitosti. Coaching je torej proces omogočanja, da naše stranke odkrivajo to, kar imajo, da razvijajo svoje sposobnosti, da jih uporabljajo primerno in zavestno. Tako lahko razvijajo svoj potencial, so v najboljši formi in lahko dosežejo cilje, ki so si jih zastavile. Stranke so specialisti svojega življenja, službe in področja, coachi pa smo specialisti procesa omogočanja.

Kako pa poteka vaše delo?

Svojo dejavnost bi razdelila na tri sklope. Najprej se ukvarjam s posamezniki za razvijanje njihovih sposobnosti vodenja. Nato se tudi zgodi, da me podjetje pokliče in mi naroči pripravo delavnic na neko temo. Tretje področje je usposabljanje novih coachev. Sodelujem kot trener z britansko šolo coachinga Coaching Development, ki jo tržišče priznava za eno izmed najboljših v Evropi, tako da se

ukvarjam s coachi tako v vlogi mentorja kot »supervisorja«, pripravljam pa tudi coache, ki morajo na izpit za akreditacijo.

Ali je obvezna določena specifična študijska pot?

Gre za novo stroko, ki sploh ni urejena s pravnega vidika. Vsak se lahko sam imenuje za coacha, ni nobene omejitve. V zadnjih 30 letih, odkar se

hologije in dela na sebi, je bistveno, da se coach razvija kot oseba, ne pa da pridobiva zgolj profesionalne vsebine in znanje.

Ali se coaching torej aplicira na katerokoli stroko? Kako pa ga boste povezala s športom?

Seveda, mogoče ga je uporabiti prav povsod. Tega se v veliki meri poslužujejo multinacionalke za razvoj ta-

di, ko se znajdemo v težkih situacijah. V športu je to zelo pomembno predvsem, ko ne zmagujemo ali ko ne dosegamo zastavljenih rezultatov.

Kako pa se aplicira coaching na otroke? Ali je učitelj oz. učiteljica tudi neke vrste coacha?

Seveda, saj učitelj vzgaja. V coachingu sta individualna odgovornost in avtonomnost zelo pomembni, z otroki pa je treba to obravnavati na nekoliko različen način. Vsekakor je pristop coachinga za vzgojitelje zelo zanimiv. V Veliki Britaniji imamo celo vrsto pobud, pri katerih sodelujemo z učitelji, profesorji, trenerji, saj oni tako črpajo ideje in miselnost, ki je nato zelo koristna za doseganje zelo dobrih rezultatov pri delu z otroki.

Zibelka coachinga je v ZDA, britanski svet pa je takoj vzljubil to metodologijo. Ali v Italiji in Sloveniji nekoliko zaostajamo?

Drži. Pri nas zamujamo, saj se je coaching rodil relativno daleč. Vsekakor opažam v Italiji dva pristopa. Eden je zelo inovativen, saj so ljudje radosni in se zavedajo potenciala, ki ga omenjen pristop nudi. Coachinga se poslužujejo multinacionalke, a tudi družinska podjetja, ki želijo prekorčiti določene meje. Po drugi strani marsikdo gleda na coaching kot na neke vrste »popravljajoči pristop«, ki je potreben, ko nekaj ni v redu. V Sloveniji pa opažam, da so za omenjeno stroko zelo dovzetni, saj je za coaching veliko radovednosti in povpraševanja.

Ali ima izkušen coach, kot ste vi, tudi svojega coacha?

Seveda, ne pa samo svojega coacha, a imam tudi mentorja in »supervisorja«. To je bistveno in potrebno. Prvič, ker se naša stroka neprestano razvija in je nujno, da stalno rastemo. Drugič, ker se moramo samovzdrževati, saj smo sami orodje svojega poklica. Tretjič pa, ker se včasih soočamo s težavami, ki so prevelike in zato je zdravo, da si poiščemo oporo, potrebno znanje in izkušnje, ki jih imajo drugi. Bolj bomo sodelovali in si izmenjavali znanje in izkušnje, bolj bomo uspešni.

Albert Voncina

je stroka začela razvijati, so nastale institucije, ki so si zadale nalogo, da vzpostavijo določene minimalne kriterije kakovosti, ki pomagajo podjetjem in strankam izbirati coacha na podlagi priprave in specifičnega področja. Vsekakor čas, ki ga nekdo potrebuje za pripravo, je subjektiven. Študij pa je zelo specifičen in praktičen. Poleg teorije, pri kateri je veliko psi-

lentov. Glede srečanja s športnimi delavci pa sem veliko razmišljala, kako ponuditi nekaj novega. Zavedam se, da se bom znašla pred specialisti, od katerih se bom sama veliko naučila. Ker smo nekako vsi trenerji, je pomembna predvsem izmenjava izkušenj. Ustvariti moramo tiste pogoje, v katerih imamo dostop do vseh sposobnosti in virov, to pa moramo uresničiti tu-

NOGOMET

Mladinci: trije goli Jasona Visintina

Sovodnje - Staranzano 4:2 (2:2)

Strelci za Sovodnje: De Fornasari, J. Visintin 3.

Sovodnje: Persoglia, Lutman (Vidoni), Komjanc, C. Visintin, Pavletič, Marchesini, De Fornasari, D. Trevisan (Antonini), Falcone, Čavdek, J. Visintin. Trener: Cijan.

Mladinci Sovodenj so začeli zelo ofenzivno in po dvajsetih minutah so že vodili z 2:0. Gostje so nato izkoristili padec zbranosti domačinov in so pred koncem polčasa uspeli izenačiti. V drugem polčasu so se varovanci trenerja Luke Cijana znova zbrali in v nekaj minutah dosegli še dva gola. Trikrat se je med strelce vpisal Jason Visintin.

NAJMLAJŠI - Na Goriškem

Tesna zmaga Sovodenj

Sovodnje - Audax 2:1 (1:1)

Strelca za Sovodnje: Solinas in Liut.

Sovodnje: Vuk (Devetak), Faggiani, Marega (Bolteri), Ocretti (Ožbot), Solinas, Piovesana, Pintar, Faidiga, Juren (Lakovič), Liut, Trevisan (Brecelj). Trener: Cijan.

Najmlajši Sovodenj so v zaostalem srečanju šele z golom Liuta tik pred sodnikovim trikratnim žvižgom premagali trdoživi Audax. Trener Luka Cijan je po tekmi ocenil, da so svoji varovanci tokrat igrali slabše kot ponavadi: »Igrali smo preveč individualistično. V fazi napada ni bilo kolektivnega pristopa.« V nedeljo bo v Podgori slovenski derbi med Juventino in Sovodnjami.

Obvestila

ŠZ SOČA vabi vse člane na redni občni zbor, ki bo v torek, 1. decembra 2015 v telovadnici v Sovodnjah - Prvomajska ulica, 118. Prvo sklicanje ob 19.00, drugo sklicanje pa ob 19.30.

ŠD MLADINA organizira 5 celodnevnih tečajev smučanja za otroke v mesecu januarju in februarju 2016, s pričetkom v soboto, 9. januarja. Za informacije in vpisovanje info@mladina.it ali tel. št. 3470473606.

AŠD SK BRDINA organizira v nedeljo, 29. novembra, pohod po Krasu s kosilom. Zbirališče ob 8.45 na parkirišču ob openskem krožišču (Ul. Hermada). Pot se bo vila od Opčin do Globojnerja, mimo Padrič v Gropado (kosilo) in nato nazaj do Opčin. Vabljeni družine in simpatizerji. Več informacij na tel. 3404685153 (Erik).

AŠD SK BRDINA obvešča, da se bodo tudi v letošnji zimski sezoni odvijali tečajji smučanja. Informacije in vpis na tel. št. 340-5814566 (Valentina).

12. SPORTO KONFERENCA - Prejšnji konec tedna v Portorožu

Spoznavanje »sport businessa«

S Tino Maze in agencijo za odnose z javnostmi Novaka Djokovića tudi predstavnika ZSSDI Ivan Peterlin in Evgen Ban

Prejšnji teden se je v kongresnih prostorih Hotela Slovenija v Portorožu odvijala 12. izvedba SPORTO konference, ki je vodilni dogodek o športnem marketingu in sponzorstvih v športu v Sloveniji in v slovenskih državah ob Jadranskem morju. Glavni namen konference je sodelovanje pri razvoju športno-poslovne industrije, pridobivanje novih strokovnih znanj ter izmenjava izkušenj, hkrati pa dogodek ponuja prilžnost za poslovno mreženje.

Športne konference sta se udeležila tudi predstavnika ZSSDI in sicer predsednik združenja Ivan Peterlin ter novi sodelavec slovenske športne krovnice organizacije v Italiji Evgen Ban. Med znanimi mednarodnimi nastopajočimi govorniki je vredno omeniti ustanoviteljico mednarodnega podjetja Slingshot Sponsorship, Kanadčanko Jacky Fast, ki je na prepričljiv način prikazala pravila in novosti sponzorske industrije, Aleksandro Radujko, direktorico specializirane agencije za odnose z javnostmi New Media Team, ki skrbi za PR

Ivan Peterlin in Evgen Ban s predstavniki SŠZ iz Celovca, Športne zveze MO Ptuj, ZRS Bistra in z Jacky Fast, Movio ter ND Gorica

aktivnosti Novaka Djokovića, ustanovitelja agencije ACTS, Celovčana Hannesa Jagerhoferja, ki je znan kot odlični organizator tekmovanj v odbojki na mivki Beach Volleyball Grand Slam in najbolj razpoznavno slovensko športno zvezdo Tino Maze, ki je v družbi Dieterja Hegerja, vodje medna-

rodnih sponzorstev podjetja Modelez in aktivacije blagovne znamke Milka, predstavila smernice svojega sodelovanja z znanim svetovnim proizvajalcem čokolade.

»ZSSDI se zelo veseli pozitivne izkušnje, ki sta jo doživela predstavnika slovenskega športnega gibanja v Italiji na Sporto

konferenci 2015, ker verjame, da gresta boljše koordinacija športne skupnosti v zamejstvu in večja pomoč včlanjenim društvom skozi pridobivanje novega znanja, srečanje novih potencialnih partnerjev in spoznavanje dobre prakse na področju 'sport businessa', piše v novinarskem sporočilu ZSSDI.

VREMENSKA SLIKA

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda Republike Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER. Temperature zraka so bile izmerjene včeraj ob 7. in 13. uri.

V naslednjih dneh, ob nastanku ciklonskega območja nad Sredozemljem, bo v nižjih plasteh ozračja začel dotekati okrepljen in suh severovzhodnik. V višinah pa bo nekoliko bolj vlažno.

Po deželi bo prevladovalo spremenljivo vreme; več oblačnosti bo verjetno na območju Trbiža. Ob morju in na Krasi bo pihala okrepljena burja. Tudi v visokogorju bo pihal severovzhodnik, predvsem na vzhodnem pasu.

Danes bo oblačno. Ponekod v notranjosti Slovenije bo občasno naletaval sneg. Pihal bo severovzhodni veter, na Primorskem z merna burja. Najnižje jutranje temperature bodo od -4 do 1, na Primorskem okoli 4, najvišje dnevne od 0 do 4, na Primorskem okoli 8 stopinj C.

Povsod po deželi bo pretežno jasno do le zmerno oblačno vreme. Le na območju Trbiža bo v glavnem oblačno. Ob morju in na Krasi bo predvsem zjutraj pihala okrepljena burja, sprva lahko v sunkih okoli 100km/h. Tudi v visokogorju in na vzhodnem pasu bo pihal zmerno severovzhodnik.

Jutri se bo v zahodnih krajih zjasnilo, drugod bo še zmerno do pretežno oblačno. Še bo pihal severovzhodnik, na Primorskem zmerna burja.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzide ob 7.18 in zatone ob 16.26
Dolžina dneva 9.08

LUNINE MENE
Luna vzide ob 17.21 in zatone ob 8.30

NA DANASANJI DAN
1969 - Majhen, a globok ciklon je zjutraj prešel Slovenijo, zračni tlak je bil pri nas nenavadno nizek. Ob 7. uri zjutraj je na meteoroloških postajah Maribor in Murska Sobota tlak, preračunan na morskem nivo, znašal le 985 hPa in v Ljubljani 989 hPa.

PLIMOVANJE
Danes: ob 3.34 najnižje -23 cm, ob 9.30 najvišje 56 cm, ob 16.40 najnižje -65 cm, ob 22.42 najvišje 32 cm.
Jutri: ob 4.13 najnižje -20 cm, ob 10.03 najvišje 52 cm, ob 17.14 najnižje -62 cm, ob 23.22 najvišje 32 cm.

MORJE
Morje je rahlo razgibano, temperatura morja 15,6 stopinj C.

TEMPERATURE V GORAH °C

500 m	3	2000 m	.....-6
1000 m	0	2500 m	.....-7
1500 m	.....-3	2864 m	.....-8

UV indeks je ob jasnem vremenu sredi dneva 1,5.

ZGODOVINA

Tako so potovali

Danes sta bivalna prikolica in avto neočljiva pojma, nekoč pa ni bilo tako: pred 130 leti so v Angliji izdelali prvo »prikolico«, ki pa so jo seveda vlekli konji. Da bi jo predstavili širši publiki, je »Wanderer« (potepuh) prevozil 1400 milj od Londona do Invernessa na Škotskem.

Naj povemo, da je istočasno Carl Benz v Nemčiji delal na svojem legendarnem tricollesniku, ki ga je predstavil naslednje leto.

Nova Alfa giulia še ni nared...

Rojstvo nove giulie je, kot kaže, kar se da mučno. Alfisti bodo morali počakati vsaj do sredine prihodnjega leta, da lahko sedejo v novo alfo. Vse kaže, da bo Alfa Romeo giulia quadrifoglio zagledala luč sveta v drugi polovici 2016. Kot znano, naj bi bodočega športnega terenca poganjal Ferrarijev trilitrski šestvaljnik. Ksže, da je do zamika prodaje prišlo zaradi dodatnih nastavitvev nekaterih var-

nostnih in voznih karakteristik avtomobila, kaj več pa Alfini ljudje nočejo povedati. Giulio z novim dvolitrskim bencinskim ali 2,2-litrskim dizelskim motorjem, so nestrpnostno pričakovali že na frankfurtskem salonu, a se ta želja ni utesnila. Nova Alfa naj bi napadla segment, v katerem kraljujejo BMW serije 3, Mercedes-Benz razreda C in Audi A4. Zaključek? Potrpljenje je božja mast...

BMW - Drugi rod športnega terenca S trivaljnim prečno vgrajenim motorjem

Najmanjši SUV bavarske hiše

Bavarci so predstavili novo generacijo svojega najmanjšega SUV X1, ki vsebuje kar nekaj novosti. Predvsem je prvi iz družine BMW šprtnih terenecv imel prednji pogon, saj sloni na novi platformi, ki že označuje minije in serijo 2 active in gra tourer. A to še ni vse, bi rekli reklamari, tu je tudi revolucija v motorjih, saj ima novi X1 prečno postavljeni novi 1,5-litrski trivaljni bencinski agregat in dvolitrski štirivaljni prisilno polnjeni agregat.

Ob začetku prodaje so kupcem na voljo trije dvolitrski bencinski agregati, sDrive20i in xDrive20i s 141 kW in 280 Nm navora ter xDrive25i s 170 kW in 350 Nm navora.

Tudi dizle bodo poganjali trije dvolitrski dizelski agregati: sDrive18d s 110 kW in 330 Nm navora, xDrive20d s 139 kW in 400 Nm navora in xDrive25d s 170 kW in 450 Nm navora.

Pripravil Ivan Fischer

BMW - Tudi nova serija 3 s prisilno polnjenim trivaljnikom

Zanimive novosti

Nova Beemvejeva serija 3 ima kar nekaj novosti, čeprav je zunanji videz ostal v bistvu enak. Kot pri športnem terencu X1 je največja novost prisilno polnjeni bencinski trivaljnik, ki bo nameščen v vstopni model 318i. Nov je tudi 2,0-litrski štirivaljni prisilno polnjeni bencinski agregat v modelu 320i, ki proizvede 134 kW in 290 Nm. Dizelska ponudba se začneja z modelom 316d s 85 kW in 270 Nm navora, zaključuje pa jo 335d z 230 kW in 630 Nm navora. Ponujajo tudi priključni hibrid 330e s skupno močjo sistema 185 kW in 420 Nm navora. Tudi ta serija 3 bo imela še vedno možnost izbire med 6-stopenjskim ročnim menjalnikom in 8-stopenjskim samodejnim menjalnikom, ki je serijsko nameščen v 330d, 335d, 340i Touring.

NOVOST - Japonec s skrivnostnim imenom

Subaru levorg prihaja na naše ceste

Subaru je pred kratkim predstavil svoj novi model »levorg«. Ime je dokaj nenavadno in pri Subaruju so najbrž izstisnili iz sebe še zadnje trohico domišljije, da so si izmislili skovanko iz besed Legacy Revolution Touring, kar pa daje takoj vedeti, da gre za tesnega sorodnika večjega legacija. Levorg ima klasično Subarujevo zasnovo: štirivaljni bencinski bokser (1,6 l, ampak kar 175 KM), brezstopenjski samodejni menjalnik (s šestimi vnaprej določenimi prestavami) in preizkušen štirikolesni simetrični pogon, kot vsa druga vozila tega proizvajalca. Dolg 469 cm in ima kar 522 l prostornine v prtljžniku.

S 175-konjskim motorjem je levorg presenetljivo poskočen, kar pa gre seveda na račun porabe, ki le z veliko voznikovo pozornostjo zdrkne pod 7-5 l.

V Nemčiji preverjanje po aferi VW

Nemška agencija za promet je sporočila, da so se po aferi z domačim Volkswagnom odločili preveriti stanje okrog škodljivih emisij tudi pri drugih proizvajalcih. Na seznamu se je znašlo kar 23 znamk, med katerimi so BMW, Mercedes, Porsche, Ford, Chevrolet, Fiat, Jeep, Honda, Toyota, Land Rover, Renault in Volvo. Zanimivo je dejstvo, da so prvi rezultati tudi pri nekaterih znamkah pokazali odstopanja od zahtevanih mej dovoljenih izpustov dušikovega dioksida. Predstavniki omenjene agencije niso želeli povedati, katere znamke bi lahko goljufale, ker je na sporedu še kar nekaj ponovnih meritev preden izdajo dokončni poročilo. Dokončni rezultat meritev bi morali objaviti še pred koncem leta. Gotovo pa je, da se marsikomu že zdaj tresejo hlače.

Dež, veter, sneg...
vsako jutro
sem pred vašim
pragom.

TO NI...
KAR TAKO!

Primorski dnevnik je edini časopis, ki brezplačno že zgodaj zjutraj prihaja na vaš dom. Tudi za leto 2016 ostaja naročnina nanj tako kot letos **230€**. Plačati jo je treba do 31.1.2016 in vsak izvod vas bo tako stal le **0,76 evra**.

Ob 70-letnici dnevnika vsem naročnikom poklanjamo **dragoceno darilo: zbornik "Primorski dnevnik - Okno v svet Slovencev v Italiji"**, ki prinaša bogat pregled dolgoletne dejavnosti dnevnika, ljudi, ki so ga ustvarjali in skupnosti, kateri je namenjen.

Naročnikom na tiskano izdajo Primorskega dnevnika nudimo **brezplačen dostop do spletne verzije časopisa**. Ob tem lahko brezplačno objavljajo male oglase in čestitke brez okvirja. Če se naročite takoj, boste Primorski dnevnik **do konca letošnjega leta na dom prejeli brezplačno**.

 Primorski
dnevnik

 Zadruga
Primorski dnevnik

informacije: Trst: 040 7786300 Gorica: 0481 356320
www.primorski.eu

